

Võru maakonna arengustrateegia 2035+ lisa 3 Tegevuskavad

Tegevus	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2027+	2028+	KOKKU	Ressursid		Teostaja		Märkused
										Allikas		Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid	
1. Tervis ja heolu ning siseturvalisus														
<i>VE1.1. Meie inimene elab tervena ja kaua.</i>														
<i>Tegevussuund 1.1.1. Laste ja noorte vaimne tervis.</i>														
1.1.1.1. Võru maakonna laste ja noorte vaimse tervise edendamiseks noorte elus tasakaalupunkti leidmise protsesside algatamine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, haridusasutused, noortekeskused, huvihariduses tegutsejad, kõrgkoolid	
1.1.1.2. Uimastite alane ennetustöö.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja teised partnerid	
<i>Tegevussuund 1.1.2. Vanemluse toetamine.</i>														
1.1.2.1. Võru maakonna laste ja noorte vaimse tervise edendamiseks vanemlike oskuste toetamise süsteemse protsessi loomine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus	KOV, haridusasutused	
<i>VE1.2. Meie inimene leiab eneseteostust.</i>														
<i>Tegevussuund 1.2.1. Võrdsed võimalused kõigile.</i>														
1.2.1.1. Avaliku ruumi ja hoonete ligipääsetavuse parandamine. Uute ehitiste ja rajatiste kavandamisel peame silmas nende ligipääsetavuse tagamist erinevatele ühiskonnagruppidele.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	TH
1.2.1.2. Avalike ürituste korraldamisel kõigi eagruppide ligipääsetavuse ja erivajadusega inimeste vajaduste ja võimalustega (WC-d, liikumisteed jne) arvestamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.2.1.3. Avalik sektor töödajana viljeleb paindlikku ja töötaja, sh ka erivajadustega inimeste, vajadustega arvestavat töökorraldust.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.2.1.4. Avalikus sektoris tööelu korraldamine viisil, mis võimaldab ühildada töö- ja pereelu ning leevendada seeläbi soolist palgalõhet.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.2.1.5. Tööandjate teadlikkuse suurendamine erinevate ühiskonnagruppide potentsiaalset ja vajadustest tõoturul ning tööturu mitmekesiste võimaluste loomise toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				Eesti Töötukassa	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	

1.2.1.6. Haavatavamate ühiskonnagruppide teadlikkuse suurendamine oma õigustest ja võimalustest tööturul ning täiendõppes ning oma õigust eest seismise võimekuse toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Eesti Töötukassa	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.2.1.7. Laste ja noorte vaimse tervise edendamiseks vajalike baasteenuste parem kättesaadavus ning spetsialistide piisava arvu tagamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOV, haridusasutused, vaimse tervise teenust pakkuvad asutused, lapsevanemad	
VE1.3. Meie inimene on kaitstud ja hoitud. Elanikel on võrdsed võimalused, toimivad sidused kogukonnad ja võrgustikud.													
Tegevussuund 1.3.1. Kogukond on usaldusväärne partner omavalitsustele sotsiaalteenuste osutamisel ning turvalisuse loomisel ja tagamisel.													
1.3.1.1. Külavanemate rolli täpsustamine ja nende osaluse suurendamine kohaliku elu otsustusprotsessides, sh heaolu tagamisel (varane märkamine, abivajaduse hindamine, "sotsiaalne valve", kogukonnateenuste korraldamine jms). Samuti külavanemate toetamine oma rolli elluviimisel.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.3.1.2. Jagamismajanduse arengu toetamine ja kogukondadele tingimuste loomine sotsiaalse ettevõtluse arendamiseks, sh avalikule sektorile partnerluse arendamiseks hoolekandeteenuste korraldamisel.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.3.1.3. Vabatahtlike aktiivsem kaasamine kogukonna ja hoolekande teenuste osutamise, vabatahtlike toetamine ja tunnustamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid,	
1.3.1.4. Kogukondade aktiivsem kaasamine kogukondliku heaolu tagamisel (vabatahtliku töö võimaluse pakkumine, ühised ettevõtmised, talgupäevad, nõrgemas positsioonis olevate inimeste abistamise võimaluste loomine ja nende kaasamine jne) ning kogukondade omavahelise koostöö soodustamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.3.1.5. Vabatahtliku tegevuse toetamine kogukondade turvalisuse tagamisel (abipolitseinikud, vabatahtlikud päästjad, kaitseleit, punane rist).	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
Tegevussuund 1.3.2. Kaasame kogukonna avalike teenuste loomisele ja osutamisele.													
1.3.2.1. Teadlikkuse suurendamine avatud valitsemisest, teadliku kaasamise ja koosloome mudelite, meetodite, võimaluste (füüsilised, digitaalsed) järjepidev juurutamine ja kasutamine.		x	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	

1.3.2.2. Kohalike kogukonnakeskuste rajamine ja arendamine		x	x	x	x	x		x		Fondid	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	TH
<u>Tegevussuund 1.3.3. Sotsiaalhoolekande süsteem on jätkusuutlik.</u>													
1.3.3.1. Koostöö tihendamine tervishoiu, sotsiaal- ja haridussüsteemi ja kogukonna vahel, et liikuda enam inimese vajadustest lähtuva ja tõhusa abi korraldamise suunas.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.3.3.2. Uuenduslike lahenduste ja teenuste arendamine sotsiaalvaldkonnas.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.3.3.3. Erivajadustega lastele ja noortele õppimiseks, tugiteenusteks ja eneseteostuseks võimaluste loomine omavalitsuste koostöona.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.3.3.4. Sotsiaaltranspordi teenuste ühtne korraldus, mis arvestab piirkonna eripära ning vajadusi ning loob võimalused tõhusaks ressursikasutuseks.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.3.3.5. Sotsiaalteenuste ja asutustes pakutavate sotsiaalhoolekande teenuste arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid	KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
<u>Tegevussuund 1.3.4. Kättesaadav arstiabi.</u>													
1.3.4.1. Võru tervisekeskuse rajamine ja arendamine maakondlikuks esmatasandi arstiabi keskuseks, mis lisaks oma toimepiirkonnas teenuste osutamisele pakub tugiteenuseid ka teistele maakonna perearstikeskustele.	x	x	x	x	x	x	x	x	4 100 000	MATA, KOVid, abiprogrammid	KOVid, perearstid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.3.4.2. Esmatasandi arstiabi kättesaadavuse tagamine väljaspool Võru linna olemasolevates perearstikeskustes ja neis piirkondades arstiabi kättesaadavuse toimetudeli arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOVid, abiprogrammid	KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	

1.3.4.3. Koostöö tihendamine ja info vahetamine tervishoiuteenuste pakkujate, omavalitsuste, riigiasutuste, ülikoolide jt osapooltega, et tagada tervishoiu valdkonnas personali olemasolu.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Arenduskeskus koostöös KOV, kõrgkoolid, Haigekassa, Terviseamet	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, ekspertid	
1.3.4.4. Lõuna-Eesti Haigla arendamine piirkondliku tervishoiuteenuste keskusena ja haigla tegevussuundade elluviimine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			Lõuna-Eesti Haigla	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, ekspertid	
1.3.4.5.MTÜ Lõuna - Eesti Erihooldusteenuste Keskuse arendamine piirkonna/regiooni komeptentsikeskuseks.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			MTÜ LE EHTK	KOV, SA Võrumaa Arenduskeskus	
Tegevussuund 1.3.5. Avatud ja kaasav juhtimine.														
1.3.5.1. Avaliku sektori juhtimise koolituste läbiviimine ja omavalitsusetele. juhtimisprotsesside tõhustamiseks vajalike uuringute läbiviimine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, ekspertid	TH
1.3.5.2. Innovatsiooni toetava kompetentsi (ajustrusti) laiendamine, koostöö arendamise valdkonna ekspertidega.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, ekspertid	
1.3.5.3. Vunki mano! loometalgute jt innovatsiooni soodustavate ürituste korraldamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, ekspertid	
1.3.5.4. Innovatsiooni panustajate tunnustamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, ekspertid	

1.3.5.5. Era- ja kolmanda sektori rolli ja avaliku sektoriga koostöö suurendamine heaolu valdkonnas.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.3.5.6. Heaolu teenuseid ja tooteid arendavate ja pakkuvate ettevõtete arengu toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.3.5.7. Avalike põhi ja/või tugiteenuste ostmine või delegeerimine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
1.3.5.8. Sotsiaalse ettevõtluse arengu toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, tervishoiuasutused, riiklikud organisatsioonid, eksperdid	
Tegevussuund 1.3.6. Elanikel on teadmised ning valmisolek tegutsemiseks muutunud oludes sh kriisisituatsioonides.														
1.3.6.1. Kriisivalmidus (koostöö vastutavate institutsioonidega).	x	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	PPA	
1.3.6.2. Nursipalu harjutusväljaku laiendamise kavandamisel selgitada plaanitavad tegevused, mõjuulatus ja leevendusmeetmed arvestades kohalike elanike, ettevõtjate ja omavalitsuste huvisid.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			Kaitseministeerium, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus	
1.3.6.3. Võru maakonna arengu tagamiseks tehakse koostööd Kaitseministeeriumi ja allstruktuuridega.		x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	Kaitseministeerium, allstruktuurid	
1.3.6.4. Elanikkonna teavitamine kriisivalmidusest (sõjaline sissetung, evakuatsioon, migratsioon).	x	x	x	x	x	x	x	x	x			Kaitsevägi, PPA	Päästeamet	
VE1.4. Maakonna tööhõive on kõrge. Kvaliteetne tööelu aitab tagada ettevõtluse.														
Tegevussuund 1.4.1. Sotsiaal- majandusliku ebavõrdsus vähendamine maakonnas. Hooliv omavalitsus.														

1.4.1.1. (Avalike) teenuste arendamine, mis toetavad haavatavamate ühiskonnagruppide osalemist tööturul ja täiendõppes.	x	x			x	x	x	x			Töötukassa, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid ja allasutused, ettevõtjad, kogukond ja MTÜd, riiklikud organisatsioonid, eksperdid		
1.5. Tervise ja heaolu ning siseturvalisuse valdkonna investeeringud (maakondliku mõjuga projektid).														
1.5.1. Võru esmatasandi tervisekeskuse arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	4 300 000	KOV, fondid, MATA	Võru linn	Võru vald, Rõuge vald, Lõuna-Eesti Haigla		
1.5.2. Perearstikeskuste ja -punktide parendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, perearstid, MATA	KOVid			
1.5.3. MTÜ Antsla Tervisekeskus (hooldekodu osa) soojustamine.		x	x	x	x				300 000	MTÜ Antsla Tervisekeskus, KOV, fondid	MTÜ Antsla Tervisekeskus	Antsla vald	muudatus	
1.5.4. Rõuge valda hoolekandeesutuse rajamine.			x	x					2 000 000	KOV, fondid	Rõuge vald			
1.5.5. Setomaa valda hoolekandeesutuse rajamine.		x	x	x	x			x	300 000	KOV, erasektor, CO2 programm, Eesti Kaitsekoostöö Amet	Setomaa vald			
1.5.6. MTÜ Toetuskeskus Meie tegevuseks sobivate ruumide arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, MTÜ Toetuskeskus Meie, fondid	MTÜ Toetuskeskus Meie		TH	
1.5.7. Nõõrimaa Tugikodu ehk teenusekeskuse arendamine ja teenuste pakumiseks vajalike investeeringute teostamine (sh hoone-laiendamine, kaasajastamine sh hoone energiatõhususe suurendamine).	x	x	x	x	x	x	x	x	~~2 400 000~~ 700 000	MATA, fondid, KOVid	Võru linn	KOVid	KK	
1.5.8. Võru Kreutzwaldi 55 hoone (pargikodu) projekteerimine ja rekonstrueerimine eluaseme tagamise teenuse osutamiseks.	x	x	x	x	x				300 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn			
1.5.9. Vastseliina Hooldekodu fassaadi soojustamine ja viimistlemine.									400 000	MATA, fondid	Vastseliina Hooldekodu OÜ			
1.5.10. Kaasaegse sotsiaalhoolekande asutuse rajamine Võru maakonda.	x	x						x	x		MATA, KOV, fondid	KOVid		
1.5.11. Ligipääsetavuse tagamine avalikele teenustele.	x	x	x	x				x	x		MATA, KOV, fondid	KOVid		
1.5.12. Vana-Vastseliina sotsiaalhoolekande ehitamine.					x	x			100 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus	
1.5.13. Krabi Kodu hooldekodu eri teenustasemetega väljaarendamine.		x	x	x					200 000	Fondid, erasektor	OÜ Krabimaania			
1.5.14. Võru vallas kogukonnapõhiste teenusmajade arendamine sh toetatud eluaseme rajamine.								x	x	500 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
1.5.15. Luutsniku kriisiõppekeskuse rajamine.		x	x						300 000	Erinevad fondid	Luutsniku Pääste-Ennetuskeskus MTÜ			
1.1.16. Võru linna kogukonnakeskuse rajamine.		x	x	x	x	x	x	x	2 200 000	Erinevad fondid, MATA	Võru linn, organisatsioonid	SA Võrumaa Pensionäride Päevakeskus, MTÜ Võru Noortekeskus, Võru vald	TH	
1.1.17. Võru linna pensionaat-teenusmaja rajamine.								x	3 520 000	Erinevad fondid, MATA	Võru linn, organisatsioonid		TH	
1.6. Tervise ja heaolu ning siseturvalisuse valdkonna investeeringud (kohaliku mõjuga projektid).														

1.6.1. Elamufondi arendamine (sh sotsiaal- ja munitsipaalaluruumide, elamukruntide, taristu) arendamine vastavalt KOVide arengudokumentidele.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid ja erasektor	KOVid	Erasektor, elanikud	
1.6.2. Sotsiaal- ja kogukonnateenuste arendamine vastavalt KOVide arengudokumentidele.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, erasektor	KOVid		
1.6.3. Väiksema abi- ja toetusvajadusega inimestele eluasemeteenuse osutamiseks eluruumide ehitamine.			x	x	x				1 200 000	KOV, fondid	Antsla vald,	MTÜ Antsla Tervisekeskus	
1.6.4. Ruusmäel Mäe tee 2 asuva kortermaja arendamine sotsiaalmajaks.		x	x	x					250 000	KOV, fondid	Rõuge vald		
1.6.5. Perearsti ruumide remont.	x	x	x	x	x	x			400 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
1.6.6. Kogukonnas elamise teenusmaja (sh pansionaat, eakad) kontseptsiooni väljatöötamine ja rajamine.	x	x	x	x	x	x		x	3 520 000	MATA, Võru linn, Sotsiaalministeerium, fondid	Võru linn, Sotsiaalministeerium	KOVid	
1.6.7. Paju sauna projekteerimine ja rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x	x		x	300 000	MATA, KOV, fondid ja erasektor	Võru linn		
1.6.8. Võru valla sotsiaalteenuste arendamine sh koduteenus.			x	x	x	x			350 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
2. Elukestva õppe valdkond													
VE2.1. Võrumaa elanikud osalevad elukestvas õppes ja õppimisvõimalused on kõigile kättesaadavad.													
Tegevussuund 2.1.1. Osalus elukestvas õppes.													
2.1.1.1. Maakondlikel üritustel info jagamise võimaluste pakkumine haridusasutustele ja tugigruppidele, et jõuda võimalikult paljude inimesteni.	x	x	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused	Võrumaa Spordiliit. Töötukassa.	
2.1.1.2. Regionaalsetest vajadustest lähtuv ümber- ja täiendõppe korraldamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS		
2.1.1.3. Järjepidev seire õpingute katkestamise varaseks ennetamiseks.	x	x	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVid		
2.1.1.4. Igakülgne õpimotivatsiooni toetamine kogu elukaare vältel (sh märkamine ja tunnustamine).	x	x	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Tugiteenuste pakkujad, Rajaleidja, kogukond	
2.1.1.5. Täiskasvanud õppija toetamine sh lisateenute võimaldamine (lapsehoid, lähedase hooldus).	x	x	x	x	x	x	x	x			Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS, KOVid	Kogukond, vabatahtlikud	
2.1.1.6. Karjäärinõustamise teenuse tagamine kõigis Võrumaa õppeasutustes ning vastavalt vajadusele kohalikes omavalitsustes kohapeal.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, Töötukassa, haridusasutused		
2.1.1.7. Õpiharjumuste, vastutustundlikkuse, teadmisjanu ja tööharjumuste kujunemist soodustavate tegevuste toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid	Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Teaduskool, huvikoolid, Töötukassa, noorteakesused, kogukond	
2.1.1.8. Erinevate eagruppide ühiste õpiürituste toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, haridusasutused	Kogukond, kultuuriasutused	

2.1.1.9. Tervislikke eluviise arendavate tegevuste toetamine ja oluliselt suurem väärtustamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid	Haridusasutused	TÜ Liikumislabor, Tervistedendav kool, Võrumaa Spordiliit, Võrumaa Koolispordi Ühendus, TAI	
2.1.1.10. Perede ühistegevust toetavate ürituste korraldamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
2.1.1.11. Maakondliku õpikeskkondade võrgustiku ja õpiampsude andmebaasi loomine.	x	x	x	x	x	x	x	x				Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
2.1.1.12. Siduvad õpitegevused haridus-, noorsootöö-, kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnas.	x	x	x	x	x	x	x	x				Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
2.1.1.13. Maakondliku hariduskeskuse loomine, mis seob erinevad ülemaakondlikud õppimise toele suunatud tegevused (uringud, seire, nõustamine, tugiteenused jm).	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
2.1.1.14. Maakonnaülese terviklahenduse loomine sekkumisprogrammideks elanikkonna õppes ja tööturul osalemise toetamiseks.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, haridusasutused	Töötukassa	
2.1.1.15. Täiskasvanuõppe võimaldamine maapiirkonnas.		x	x	x	x	x	x	x			Setomaa vald, Setomaa Gümnaasium		
Eesmärk 2.2. Maakonnas on olemas mitmekülgsed haridusvalikud.													
Tegevussuund 2.2.1. Mitteformaalõppe sidusus formaalharidusega.													
2.2.1.1. Õppimisvõimaluste mitmekesistamise eesmärgil koostöövõimaluste leidmisele kaasa aitamine, et kasutada ja arendada maakonnas olevaid kultuuriasutusi, turismiobjekte, ettevõtteid, ühendusi, muuseume jne.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused, Partnerluskogu	Kohalikud ettevõtted, vabatahendused, Töötukassa	
2.2.1.2. Mitteformaalõppes omandatud kogemuste arvestamise võimaldamine kõikidel haridustasemetel.	x	x	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused	KOVid, HTM, HARNO	
2.2.1.3. Partnerluskokkulepped ettevõtetega (partnerid koolidesse esinema ja tunde läbi viima, võimalused praktilisteks õppekäikudeks).	x	x	x	x	x	x	x	x			Partnerluskogu, SA Võrumaa Arenduskeskus haridusasutused, Töötukassa	Ettevõtted	
2.2.1.4. Õpilastele võimetekohast enesearendamist pakkuvate õpilasürituste loomine (näit. olümpiaadid, võistlused, laagrid jne).	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused, aineühendused	Huvihariduse pakkujad, kogukond	

2.2.1.5. Töövarju programmi rakendamine (iga õpilane min 1x aastas, koos mõtestatud järeltegevustega).	x	x	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, ettevõtted	Kogukond ja lastevanemad, Partnerluskogu, Töötukassa	
2.2.1.6. Majandusõpetajate ja õpilasfirmade juhendajate aineühenduse/võrgustiku loomine ning koostöö arendamiseks ja ühistegevusteks võimaluste loomine.	x	x	x	x	x	x	x	x		HTM tegevustoetus, Innove,	SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused	IVEK, Junior Achievement	
2.2.1.7. Aktiivse tegutsemise märkamine ja tunnustamine positiivsete eeskujude esiletõstmiseks.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVID, HTM, IVEK, ENTK ja ENL	
2.2.1.8. Noorte ettevõtlikkust arendavad ning toetavad tegevused haridus- ja noorsootöösutustes.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	Haridusasutused, Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus	
2.2.1.9. Külalistundide võimaluste kasutamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVID, SA Võrumaa Arenduskeskus	Ettevõtjad, kogukond, kultuuriasutused, huvikoolid	
2.2.1.10. Huvihariduse, -tegevuse ja noorsootöö toimimise maakondliku tervikkontseptsiooni loomine.		x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused		
2.2.1.11. Hoolivaks aktiivseks kodanikuks kujunemist soodustavate tegevuste propageerimine ja toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid	Haridusasutused, KOVID, SA Võrumaa Arenduskeskus	Päästeamet, PPA, KIVA, Hooliv Kool, ENTK; ENL; Õpilasesinduste Liit	
2.2.1.12. Ujumisõpet toetava taristu arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid	KOVID		
Tegevussuund 2.2.2. Kaasava hariduse kvaliteedi tõstmine.													
2.2.2.1. Lapsevanemate koolitamise, nõustamise ja toetamise tugiteenuste kättesaadavuse laiendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVID, haridusasutused	Rajaleidja, Lõuna-Eesti Haigla, TAI	
2.2.2.2. Õppija toe vajadustest lähtuvate paindlike õppimisvõimaluste arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVID	Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS	
2.2.2.3. Läbi teavitustöö ja hoiakute elanikkonna, haridustöötajate ja tööandjate suhtumise muutmine HEV vajadustega inimestesse.	x	x	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, tugiteenuste osutajad	Kogukond	
2.2.2.4. Haridusasutuste toetamine kaasava hariduse võimaldamisel (täiendav tugi spetsialistide tööle rakendamiseks ning töö toetamiseks, koolitustegevused, koostöölahendused toe pakkumisel jm).	x	x	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVID, SA Võrumaa Arenduskeskus		
2.2.2.5. LÕK lapsele paar aastat enne lõpetamist täiendatud lisaõpe (koos vanemaga) kutsekooliga karjääriõppe tutvustamiseks.	x	x	x	x	x	x	x	x			Rajaleidja, haridusasutused, kutseõppeasutused	Lastevanemad, Võru Järve Kool, Urvaste Kool, Töötukassa	
2.2.2.6. Vabatahtlike tugiisikuteks koolitamise toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVID, haridusasutused, Töötukassa	Karjäärinõustajad, kogukond	
2.2.2.7. Lõimitud tugiteenuste rakendamine, e-teenusmudeli väljatöötamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused, KOVID, SA Võrumaa Arenduskeskus		

2.2.2.8. Nüüdisaegsete tingimuste loomine kaasava hariduse põhimõtete rakendamiseks haridusasutustes.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus		
Tegevussuund 2.2.3. Mitmekülgsed õppimisvalikud.													
2.2.3.1. Ühtse infoportaali kaudu efektiivne ja koondatud infovahetus maakonna õppimis- ja koolitusvõimalustest.									x		SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	Töötukassa, ANDRAS, koolituskeskused, JUHAN, HARNO, koolid, Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS	
2.2.3.2. Väärikate ülikooli rakendamine kogu maakonnas tervikuna.	x	x	x	x	x	x	x	x	x		SA Võrumaa Arenduskeskus ja haridusasutused	KOVid, Tartu Ülikool, Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS, MTÜd, seltsid	
2.2.3.3. Kõrghariduse pakkumine Võru maakonnas ning selleks innovatiivsete lahenduste rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x		KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS, haridusasutused	
2.2.3.4. Üld- ja kutsehariduse lõimumist soodustavad tegevused.	x	x	x	x	x	x	x	x	x		Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus	Üldhariduskoolid	
2.2.3.5. Õppeasutuste vahelise koostöö soodustamine juhendajate, vahendite ja ruumide riskituse tõhustamiseks (sh valikaine kursusel külalisõpilaseks käimise võimaluse loomine).	x	x	x	x	x	x	x	x	x		Haridusasutused, KOVid	Huvihariduse pakkujad, kogukond	
2.2.3.6. Erinevate võõrkeelte õppimise väärtustamise ning võõrkeeleoskuse parandamise kaudu maakonna elanike konkurentsieelise loomise soodustamine ja toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x		Haridusasutused, noortekeskused, SA Võrumaa Arenduskeskus	Keeltekooll, kogukond, vabatahtlikud	
2.2.3.7. Maakonna haridusvõrgu analüüs ja terviklik arendamine ning ümberkujunduseks vajalike investeeringute tegemine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	MATA, KOVid, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, haridusasutused	
2.2.3.8. Õppimisteemaliste Vunki Mano innovatsiooni- ja metoodikaseminaride regulaarne korraldus.	x	x	x	x	x	x	x	x	x		SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, haridusasutused	
2.2.3.9. Ettevõtete rakendamine praktika- ja õppebaasidena.	x	x	x	x	x	x	x	x	x		SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, haridusasutused, ettevõtted	
2.2.3.10. Vabatahtlike ja kogukondade teadmiste andmebaasi loomine.		x	x	x	x	x	x	x	x		SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, kogukond, vabatahtlikud	
2.2.3.11. Muuseumihariduse aktiveerimine.		x	x	x	x	x	x	x	x		Võru Instituut, Setomaa Muuseumid	Haridusasutused, kogukond, Seto Instituut	

2.2.3.12. Kood/Võru programmeerimiskooli rajamine ja IT-valdkonna edendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	3 199 125	KOV, partnerid, PEEK, MATA	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	MTÜ Tuleviku Tehnoloogiaharidus, MTÜ Võru HUUB, Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS	KK
2.2.3.13. Kompetentsikeskus TSENER õppetöö viimine ka maakonna haridusasutustesse kohapeale.		x	x	x	x	x	x	x			EWERS, TSENER	Haridusasutused, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
2.2.3.14. Iga lapse ja noore arengupotentsiaali sh andekuse toetamine.		x	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused		
2.2.3.15. Vaimset tervist toetavate algatuste läbiviimine.		x	x	x	x	x	x	x		KOV, MATA, fondid	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused	TH
Eesmärk 2.3. Haridus- ja noorsootöö valdkonnas on piisaval hulgal heal tasemel õpetajaid ja spetsialiste.													
Tegevussuund 2.3.1. Spetsialistide ressursi tagamine ja spetsialistide taseme tõstmine.													
2.3.1.1. Ülikooli õppima asumise ja edaspidi Võru maakonda tööle asumise motivatsioonipakett.			x	x	x	x	x	x			KOVid, haridusasutused, ettevõtted, Setomaa Liit (Setomaalt õppijatele konkursivälised kohad ülikoolides)	SA Võrumaa Arenduskeskus	
2.3.1.2. KOVide poolt uuele spetsialistile tema vajadustest lähtuv ümberasumise tugi.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	Haridusasutused, Töötukassa	
2.3.1.3. Maakonna haridus- ja noorsootööasutuste kujundamine professionaalseteks praktikabaasideks kõrgkoolidele.			x	x	x			x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, kõrgkoolid, haridusasutused		
2.3.1.4. Tulevikuvajaduste kaardistamine ning uute spetsialistide erialale õppima suunamine.		x	x	x	x	x	x	x			KOVid, haridusasutused, ettevõtted	Karjäärinõustajad (Töötukassa), SA Kutsekoda, OSKA koordinatsioonikogu	
2.3.1.5. Spetsialistide ümberõppe toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, haridusasutused, ettevõtted		
2.3.1.6. Spetsialistide vastastikuse mentorlussüsteemi juurutamine maakonnas.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, haridusasutused, ettevõtted		

2.3.1.7. Haridus- ja noorsootöösasutuste üleste koolituste korraldamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, Eesti Töötukassa, Haridus- ja Noorteamet, haridusasutused	
2.3.1.8. Maakondlike stipendiumide süsteemi loomine.			x								KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Ettevõtjad	
2.3.1.9. Koolijuhtide suunamine mentorlusprogrammidesse (juhtide <i>coach</i> imine). Haridus- ja noorsootöö asutuste juhtide osalus mentorlusprogrammides (juhtide coachimine).	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	Koolijuhtide Liit, HTM, SA Võrumaa Arenduskeskus	
2.3.1.10. Maakondlike koolitusürituste korraldamine haridus- ja noorsootöösasutuste juhtidele.	x	x	x	x	x	x	x	x		HTM tegevustoetus	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, Koolijuhtide Liit		
2.3.1.11. Kagu-Eesti programmi arendus (noore spetsialisti arendusprogramm).			x	x	x	x	x	x			RaM, KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus		
2.3.1.12. Noorte spetsialistide võrgustiku loomine ja toetamine.		x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus		
2.3.1.13. Riigipiiride ülese koolitus- ja arenduskoostöö toetamine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid	KOVid, haridusasutused	HARNO, Võru Järve Kool	
2.3.1.14. Noored Setomaale programmi arendus.		x	x	x	x	x	x	x			Setomaa vald, SA Võrumaa Arenduskeskus, ministerium		
Eesmärk 2.4. Kasutame oma võimalusi parimal moel.													
Tegevussuund 2.4.1. Omakultuuri lõiming hariduses.													
2.4.1.1. Lasteaedade ja koolide omanõulisuse väljatöötamise ja arendamise toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Haridusasutused	Kogukond, Võru Intituut, Seto Instituut, KOVid	
2.4.1.2. Seto- ja võrokeelsete lasteaiarühmade loomine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, haridusasutused, Setomaa Liit, Seto Instituut, Võru Instituut		
2.4.1.3. Võru ja seto keele, kultuuri ja elulaadi õpikogemuse võimaldamine igal haridustasemel ja – liigil (keelepesad, lõimingtunnid, valikainekursused, ühisüritused).	x	x	x	x	x	x	x	x			Võru Intituut, Seto Instituut, Setomaa Liit, haridusasutused, SA Võrumaa Arenduskeskus	Kogukond, kultuuriasutused	
2.4.1.4. Võru ja seto keele, kultuuri ja elulaadi õpetamise pädevuste ja koostöö toetamine ühisürituste ning metoodilise pagasi täiendamise kaudu.	x	x	x	x	x	x	x	x			Võru Intituut, Seto Instituut, Setomaa Liit, haridusasutused, SA Võrumaa Arenduskeskus	Kogukond, kultuuriasutused	
2.4.1.5. Võru ja seto keele, kultuuri ja elulaadi õpetamise propageerimine ja julgustamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Võru Intituut, Seto Instituut, Setomaa Liit, haridusasutused, SA Võrumaa Arenduskeskus	Haridusasutused	

2.4.1.6. Võru maakonna-teemaliste, sh võru ja seto keele ja kultuuri teemalistele (või ka meie kogukondadele kasulike) sh võru ja setokeelsete uuringute/teadustööde (õpilasuuring, ülikoolide lõputööd jne) info koondamine/soodustamine/rakendamine maakonna arengu heaks.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, kõrgkoolid	Haridusasutused	
2.4.1.7. Kultuuriruumide ja omavalitsuste ülese koostöölepe Uma Lepe sõlmimine ja ellurakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	Kogukond, Võru Intituut, Seto Instituut, KOVid, kultuuriasutused, haridusasutused	
2.5. Elukestva õppe valdkonna investeeringud (maakondliku mõjuga projektid).													
2.5.1. Võru Järve Kooli olemasoleva õpikeskkonna kaasajastamine (~~sh uue-õppehoone ehitamine~~) ja ~~edasiarendamine~~ eritoe keskuseks. ~~arendamine~~ .	x	x	x	x	x			x		3 245 000 200 000	MATA, KOV, fondid	KOVid	Võru Järve Kool, piirkonna põhikoolid
~~2.5.2. Antsla Gümnaasiumi B-korpuse renoveerimine.~~	~~x~~	~~x~~								~~4 700 000~~	~~KOV, fondid~~	~~Antsla vald~~	~~ellu viidud~~
2.5.2. Värskla Gümnaasiumi ja võimla renoveerimine.	x	x	x	x	x			x		3 679 160	KOV, riik, projektid, CO2 MATA	Setomaa vald	
2.5.3. Mikitamäe Kooli investeeringud (lasteaija ja köögi hoone rekonstrueerimine).		x	x	x	x			x		328 000	KOV, fondid, Eesti Kaitsekoostöö Amet	Setomaa vald	
2.5.4. Haridusasutuste ventilatsiooni arendamine (~~Antsla, Kuldre, Lusti~~).		x	x	x						4 000 000	KOV, fondid	Antsla vald	muudatus
2.5.5. Koreli kalda-ala arendamine.	x	x	x	x	x					845 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn	
2.5.6. Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskuse arendamine.							x	x	x		HTM, fondid	Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus	KOVid, haridusasutused
2.5.7. Võru Lasteaed Päkapiikk rekonstrueerimine ja energiatõhususe suurendamine.	x	x	x	x							MATA, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
2.5.8. Võru Lasteaed Punamütsike uue energiatõhusa hoone rajamine.	x	x	x	x						7 935 130	MATA, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
2.5.9. Võru Lasteaed Okasroosike uue nutika ja energiatõhusa hoone rajamine (sh õueala rekonstrueerimine).	x	x	x	x			x		x	3 000 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
2.5.10. Kreutzvaldi 16 hoone uue kontseptsiooni väljatöötamine ja arendamine.	x	x	x	x							MATA, KOV, fondid	Võru linn	KOVid
2.5.11. Koolivõrgu korrastamine täiskasvanute õppe kvaliteedi tõstmiseks.			x	x	x			x			MATA, KOV, fondid	HTM	KOVid
~~2.5.13. Võru Kunstikooli ruumide kohandamine.~~	~~x~~	~~x~~	~~x~~								~~MATA, KOV, fondid~~	~~Võru linn~~	~~KOVid~~
2.5.12. Võru Kreutzvaldi Kooli B-korpuse rekonstrueerimine- olemasolevate hoone osade rekonstrueerimine energiatõhusaks, ligipääsetavuse ja turvalisuse parandamine ning õpikeskkonna mitmekesistamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	730 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn	
2.5.13. Võru Kesklinna Kooli juurde spordihoone rajamine, sh õpilaste mõeldud välipuhkealade rajamine või rekonstrueerimine.			x	x			x		x	1 250 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn	
2.5.14. Võru Kunstikooli uute ruumide leidmine ja/või kohandamine.	x	x	x	x							MATA, KOV, fondid	Võru linn	

2.5.17. Puiga Põhikooli hoone rekonstrueerimine.	x						x		3 600 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
2.5.15. Võru linna lasteaedade UMA MEKK mahe ühisköögi rajamine.	x	x	x	x						KOV, fondid, erasektor	Võru linn; KOV, erasektor	KOVid	
2.5.16. Haridusasutuste IKT arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, erasektor	KOV,	KOV, HTM	
2.5.17. Tingimuste loomine kaasava hariduse põhimõtete rakendamiseks.	x	x	x	x						KOV, fondid, erasektor	KOV,		
2.5.18. Kood/Võru programmeerimiskooli rajamine ja IT-valdkonna edendamine.	x	x	x	x	x		x		3 199 125	KOV, partnerid, PEEK, MATA	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	MTÜ Tuleviku Tehnoloogiaharidus, MTÜ Võru HUUB, Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS	
2.5.19. Parksepa Keskkooli hoone soojustamine ja katuse renoveerimine.							x	x	500 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
2.5.20. Värska lasteaiahoone energiatõhususe suurendamine ja rekonstrueerimine. Õueala arendamine.	x	x	x	x	x		x		100 000	KOV, fondid	Setomaa vald		
2.6. Elukeskva õppe valdkonna investeeringud (kohaliku mõjuga projektid).													
2.6.1. Võru linna haridusasutuste (sh huvikoolid), rekonstrueerimine, kaasajastamine ja energiatõhususe suurendamine.	x	x	x	x					5 765 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn	KOVid	
2.6.2. Lusti lasteaia teise osa renoveerimine.		x	x	x	x	x			2 200 000	KOV, fondid	Antsla vald		muudatus
2.6.3. Energiatõhusa Sõmerpalu lasteaiahoone ehitamine.	x	x							4 500 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
2.6.3. Osula Põhikooli hoone rekonstrueerimine.	x	x	x	x			x	x	400 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
2.6.4. Antsla staadioni renoveerimine.			x	x	x	x	x			KOV, fondid	Antsla vald		muudatus
2.6.6. Väimela Tervisekeskuse staadioni parendamine.	x	x	x	x	x				100 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
2.6.5. Võru linna haridusasutuste õuealade arendamine, turvalisuse suurendamine ja ligipääsetavuse parendamine.	x	x	x	x					100 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn	KOVid	
2.6.6. Võru valla haridusasutuste mänguväljakute ja staadionite kaasajastamine.	x	x	x	x	x	x			40 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
2.6.7. Vastseliina Gümnaasiumi siselasketiiru renoveerimine.	x	x	x	x	x	x			30 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
2.6.8. Säna Kultuurimõisa edasiarendus.	x	x	x	x					500 000	KOV, MTÜ Säna Kultuurimõis	MTÜ Säna Kultuurimõis		
2.6.9. Muusikaliseks huvitegevuseks vajalike ruumide, võimaluste ja vahendite tagamine Meremäel ja Mikitamäel.	x	x	x	x	x		x		12 000	KOV	Setomaa vald		
2.6.10. Võru valla koolide digilahenduste arendamine.	x	x	x	x	x	x			40 000	KOV	Võru vald		muudatus
2.6.11. Kaasaegse tööõpetuse klassi rajamine Meremäe kooli juurde.		x	x	x	x		x			KOV, fondid	Setomaa vald		
2.6.12. Setomaa valla haridusasutuste õuealade ja mänguväljakute arendamine.	x	x	x	x	x		x		28 000	KOV, fondid	Setomaa vald	KOV, fondid	
2.6.13. Setomaa valla haridusasutuste sööklaruumide kaasajastamine.		x	x	x	x		x		12 000	KOV, fondid	Setomaa vald	KOV, fondid	
3. Kestliku kogukonna valdkond													
VE3.1. 1. Meie maakonnas on tugeva identiteediga kogukonnad, kes hoiavad ja kannavad edasi oma paikkonna keelt ja kultuurilist eripära.													
Tegevussuund 3.1.1. Kultuuripärandi hoidmine. Kogukonna pärandi edasikandmine kaasaegsete vahenditega.													

3.1.1.1. Keelepesad ja õpetajate ettevalmistus võro ja seto keele õpetamiseks. Võru- või setokeelsete viiepäevaste lasteaiarühmade avamine KOVide toel.	x	x	x	x	x	x	x	x			Võru Instituut, Setomaa Liit; KOVid	
3.1.1.2. Täiskasvanute keeleõpe/pesad/klubid/kõrtsid, keelekampaniate läbiviimine ("Tan või pruuki võro kiilt", "Kõnõlõ mukka võro kiilt", "Siih võit kõnõlda seto keeleh" vms).	x	x	x	x	x	x	x	x			Ühingud, Võru Instituut, Setomaa Liit	
3.1.1.3. Erinevate põlvkondade kokkuviiimine (näit. noored õpetavad eakatele digivahendite kasutamist, eakad noortele kudumist, eakad räägivad nii õppimise kui õpetamise olukorras võro või seto keeles jms).	x	x	x	x	x	x	x	x			Kolmas sektor	
3.1.1.4. Võru- ja setokeelse info ja sümbolika kasutamine nii paberkanjal kui ka digimaailmas. Võru- ja setokeelsed tootenimetused (nt "Tsilk"), reklaamlaused, tunnuslaused (nt "Seo ronna seen lüü võro süä") jne.	x	x	x	x	x	x	x	x			Ettevõtjad, kolmas sektor, KOVid	
Tegevussuund 3.1.2. Hea potentsiaaliga algatuste ja eestvedajate võimestamine. Aktiivsete inimeste tunnustamine ja edulugude esiletõstmine.												
3.1.2.1 Kodanikualgatuste, inimeste ja toetajate tunnustamine (sh kodud, külad jne).	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, kohalikud riigiasutused	KÜSK
3.1.2.2. Asumipõhiste kogukondade tekkimise soodustamine asulates.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	
3.1.2.3. Heade algatuste toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa	
3.1.2.4. Kogukond märkab ning kutsub eemalolijaid kogukonnas aktiivselt kaasa lööma.	x	x	x	x	x	x	x	x			Ühingud	
3.1.2.5. Perede tunnustamine, märkamine, toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	
Tegevussuund 3.1.3. Noorte tunnustamine noorte keskustes ja koolides. Noorte kaasamine, märkamine ja tekkivate huvigruppide võimestamine. Omaalgatuse rahaline toetamine.												
3.1.3.1. Noorte tunnustamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	
3.1.3.2. Noorte märkamine ja huvigruppide võimestamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, riigiasutused	
3.1.3.3. Igas omavalitsuses tegutseb noorte volikogu.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, riigiasutused	
3.1.3.4. Noorte kaasamine kohalikku ja maakondlikusse arendustegevusse.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, riigiasutused	
3.1.3.5. Noorte kogukonnas aktiivselt kaasa lööma ärgitamine, noorte hääle kogukonnas võimendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, riigiasutused	
Eesmärk 3.2. Meie maakonnas on turvalise, säästva ja keskkonnahoidliku mõtteviisiga inimesed.												
Tegevussuund 3.2.1. Puhta tooduse hoidmine, kohaliku tervisliku mahetoidu tootmise toetamine.												
3.2.1.1. Säästva ja keskkonnahoidliku mõtteviisi levitamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, ühingud, kogukonnad, ettevõtted	

3.2.1.2. Mahetoidu osakaalu tõstmine haridusasutuste, kaitseväe jt tootlustuses.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOvid, SA Võrumaa Arenduskeskus		
3.1.2.3. Suurendada põllumajanduses mahetootmise osakaalu.	x	x	x	x	x	x	x	x				Ettevõtjad		
3.1.2.4. Kaubamärkide (Uma Mekk, Seto Kütik jms) kasutuselevõtu propageerimine ja märkide võimestamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				Võrumaa Talupidajate Liit, MTÜ Seto Kütik		
Tegevussuund 3.2.2. Kogukondliku turismi ja matkaradade/seiklusparkide loomine, toetamine.														
3.2.2.1. Kultuuripärandi objektide, sh võru ja seto keele väärtustamine, hoidmine, presenteerimine.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOvid, SA Võrumaa Arenduskeskus, ühingud, kogukonnad, ettevõtted		
3.2.2.2. Kultuuripärandi esitlemine avalikus ruumis (skulptuurid, maalingud, installatsioonid jne), sh võru- ja setokeelsed sildid, viidad jne.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOvid, erasektor, fondid		
3.2.2.3. Matkaradade võrgustiku arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOvid, SA Võrumaa Arenduskeskus		
3.2.2.4. Kogukondliku turismitegevuse toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus, MTÜ Setomaa Liit		
Eesmärk 3.3. Meie maakonnas toimivad elujõulised valdkondlikud ja piirkondlikult koostöövõrgustikud ja pidevalt arenevad ühingud.														
Tegevussuund 3.3.1. Seltsitegevuse toetamine suurema ühtsustunde ja heade omavaheliste suhete loomiseks. MTÜde majandusliku elujõulisuse ja jätkusuutlikkuse soodustamine. Võimekuse tõstmine, kogukonnavedurite arendamine,														
3.3.1.1. Koostöövõrgustike (sh valdkondadevaheline) omavaheline põimimine.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus		
3.3.1.2. Seltsitegevuse toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				Kolmas sektor, KOvid, SA Võrumaa Arenduskeskus		
3.3.1.3. Osalemine üleriigilistes võrgustikes.	x	x	x	x	x	x	x	x				Kolmas sektor, KOvid, SA Võrumaa Arenduskeskus		
Tegevussuund 3.3.2. Maakonna elanike, sh suveelanike kaasamine kogukondlikku ellu, topeltsisese kirjutuse võimaldamine.														
3.3.2.1. Suveelanike kaasamine kogukondlikku ellu.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOvid		
3.3.2.2. Erinevate põlvkondade kokkuviiimine (näit. noored õpetavad eakatele digivahendite kasutamist, eakad noortele kudumist, eakad räägivad nii õppimise kui õpetamise olukorras võru või seto keeles jms).	x	x	x	x	x	x	x	x				KOvid		
Eesmärk 3.4. Meie maakond on hästi toimetulevate inimeste kasvulava, siin on parim paik laste ja noorte füüsiliseks ja vaimseks arenguks, elujõulistele perekondadele ja tegusatele eakatele.														
Tegevussuund 3.4.1. Mitmekesise erinevaid ühiskonnagruppe koostöösse kaasava huvitegevuse soodustamine.														
3.4.1.1. Transpordi korraldus kodu-kooli-huviringide vahel.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOvid, MTÜ Kagu		
3.4.1.2. Avalike hoonete riskikasutus (koolid, rahvamajad, riigiasutused jne).	x	x	x	x	x	x	x	x				KOvid, riigiasutused		
3.4.1.3. Hüvialadega tegelemise võimalused kodudele lähemale.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOvid	Võrumaa Spordiliit	
Tegevussuund 3.4.2 Kogukondade koordinaatori tegevuse käivitamine omavalitsustes.														
3.4.2.1. Kogukondade koordinaatori tegevuse käivitamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOvid, SA Võrumaa Arenduskeskus		
Tegevussuund 3.4.3. Kaasav valitsemine.														

3.4.3.1. Avalike teenuste delegeerimine kolmandale sektorile.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOVid, kolmas sektor			
3.4.3.2. Teenuste osutamisel kaasata partneritena kolmandat sektorit.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOVid, kolmas sektor			
3.4.3.3. Vabatahtlike päästekomandode ja abipolitseinike tegevuse toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOVid, riik	Päästeamet, Politsei- ja Piirivalveamet		
3.4.3.4. Kehtestada piirkonna avalike teenuste miinimumtase.	x	x	x	x	x			x				KOVid, riik, RAM KOPO			
3.4.3.5. Olemasoleva keskuste võrgustiku tugevdamine, eeskätt Võru linna kui maakonna- ja toimepiirkonna keskuse arendamine ja kaasajastamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			MATA, KOVid, fondid	KOVid, riik, RAM KOPO	KOVid		
3.4.3.6. Haldusvõimekuse suurendamine ja ametnike pädevuse tõstmine.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOVid, riik, fondid			
3.4.3.7. Haldusreformi II etapp - KOVide suurem lõimumine teenuste osutamisel.	x	x	x	x								KOVid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus		
3.4.3.8. KOV-ide esinduskeskuse rajamine (Tartu tn 25 Võru linn).	x	x	x	x	x	x	x	x	4 000 000			KOVid, riik, fondid			
3.4.3.9. Linnavalitsuse hoonete Jüri 11 ja Tartu 25 projekteerimine ja rekonstrueerimine (sh energiatõhususe suurendamine ja kriisivalmiduse suurendamine).	x	x	x	x	x	x	x	x	3 255 000	MATA, Võru linn ja fondid	Võru linn, riik, fondid			TH	
3.4.3.10. Targa linna kontseptsiooni väljatöötamine.	x	x	x	x								Võru linn, fondid, erasektor			
3.4.3.11. Analüüsida maakonna omavalitsuste haldusmudelit ja pakutavaid teenuseid ning töötada välja ettepanekud jätkusuutlike teenuste osutamiseks.	x	x	x									KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, ministeeriumid		
3.4.3.12. Haldusvõimekuse tõstmiseks uuringute läbiviimine ja vajalike meetmete rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOV, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid			
3.4.3.13. Kaasamiskultuuri arendamine KOV-i juhtimisprotsessides.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOV, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid			
3.4.3.14. Nutika valitsemise arendamine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOV, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid			
3.5. Kestliku kogukonna valdkonna investeeringud (maakondliku mõjuga projektid)															
3.5.1. Elamupiirkondadesse turvaliste avalike mänguväljakute ja rekreatsioonialade (sh pingid jm) rajamine vastavalt KOVide arendudokumentidele.	x	x	x	x								KOV, fondid	KOVid	Kogukond, erasektor	
3.5.2. Meetmed üleujutusohus olevate piirkondade probleemide lahendamiseks vastavalt KOVde arendudokumentidele.	x	x	x	x					830000	MATA, KOV, fondid, erasektor,		KOVid			
3.5.3. Loomade varjupaiga arendamine.	x	x	x						200 000	MATA, KOV, fondid	MTÜ Loomade Varjupaik	KOVid			
3.5.4. Võru linnakalmistut teenindava taristu rajamine, sh juurdepääsuteede, parklate ja aia rajamine ning kabeli restaureerimine ja lemmikloomade kalmistu rajamine.	x	x	x	x	x			x	200 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn	Võru linn	Võru vald		
3.5.5. Setomaa valda jäätmejaama/jäätmepunkti ja komposteerimisväljaku rajamine/arendamine (Obinitsa) ning kalmistute korrastamise investeeringud.	x	x	x	x	x			x			KOV, fondid	Setomaa vald			
3.5.6. Kogukonnakeskuse arendamine, sh Võru noortekeskuse ja õueala arendamine (Jüri 42).	x	x	x	x	x	x	x	x	2 142 857	MATA, KOV, fondid	Võru linn	MTÜ Võru Noortekeskus, SA Pensionäride Päevakeskus, MTÜd			
3.5.7. Kaasaegse leinamaja arendaja ja haldaja leidmine ning teenuse pakkumiseks vajaliku taristu rajamine.	x	x	x	x					200000	MATA, KOV, fondid	Võru linn	Võru vald, KOVid, fondid			

3.5.8. Ühendomavalitsuse büroohoone Tartu 25 rekonstrueerimine (sh abieliu piduliku sõlmimise saali remont).	x	x	x	x	x					MATA, KOV, fondid	Võru linn	KOVid, haridusasutused	
3.5.9. Noorte ettevõtlikkuse ja omaalgatuse toetamine (sh üritused, õpilasmalevad jm).	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOV	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus		
3.5.10. Antsla kesklinna piirkonnas kõigile kasutajagruppidele kergesti ligipääsetava avaliku linnaruumi arendamine.	*	*	x	x					860 000	KOV, fondid	Antsla vald		muudatus
3.5.11. Mahetootmise võimaluste parendamine ja mahetoodete väärindamise suurendamine läbi Lõuna-Eesti aiasaaduste väärinduskeskuse tööerakendamise Obinitsa tööstusalal.		x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, Setomaa vald, OÜ Aiasaaduste väärinduskeskus	Põllumajandusettevõtted ja eraisikud, maakonna haridusasutused	
3.5.12. Kortermajade juurde jäätmemajade rajamine.		x	x	x	x	x	x	x		Korteritühistu, riik, fondid, KOVid			
3.5.13. Luhamaa vabatahtlike pritsumaja ehitus.		x	x							Riik, fondid	MTÜ Luhamaa Nulga Priitahtlikud	Päästeamet	
3.6. Kestliku kogukonna valdkonna investeeringud (kohaliku mõjuga projektid).													
3.6.1. Antsla kesklinna piirkonnas kõigile kasutajagruppidele kergesti ligipääsetava avaliku linnaruumi arendamine.	*	*	x	x					860 000	KOV, fondid	Antsla vald		muudatus
3.6.2. Antsla valla muuseumile sobilike ruumide kohandamine.		*	*	x	x	x				KOV, fondid	Antsla vald		muudatus
3.6.3. Antsla valla kampaania "Suvila linna".	x	x	x	x						KOV	Antsla vald		
3.6.4. Urvaste koostöö- ja ettevõtluskeskuse arendamine. Urvaste seltsimaja kohalikele mikro- ja väikeettevõtetele mitmekülgsete võimaluste loomine - koostöö, tootearendus, ühisturundus. Seltsimaja teise korruse ruumide korrastamine.	*		x	x					50 000		Urvaste Külade Selts, Töötukassa, Võru Instituut		muudatus
3.6.5. Varstu noortemaja ruumide renoveerimine.	x	x	x						30 000	KOV, fondid	Rõuge vald		
3.6.6. Viitina noortetoa kaasajastamine.			x						30 000	KOV	Rõuge vald, MTÜ-d		muudatus
3.6.7. Haanja rahvamaja rekonstrueerimine ja energiatõhususe suurendamine.		x	x	x					300 000	KOV, fondid	Rõuge vald		
3.6.8. Misso rahvamaja rekonstrueerimine.		x	x	x					300 000	KOV, fondid	Rõuge vald		
3.6.9. Viitina külakeskuse rekonstrueerimine.		x	x						150 000	KOV, fondid, MATA	Rõuge vald		
3.6.10. Nursi magasiada renoveerimine.	x	x	x	x					50 000	KOV, fondid	Rõuge vald		
3.6.11. Suhka VPK/külaseltsi ladukuuri ehitus koos tehnika hoiuplatsiga.	x	x	x						40 000	MTÜ Amanda, KOV	Rõuge vald		
3.6.12. Rõuge valla skateparkide arendamine.		x	x	x					100 000	KOV, fondid	Rõuge vald		
3.6.13. Rõuge taaskasutuskeskuse rajamine.		x	x	x					50 000	MTÜ, KOV, fondid	Rõuge vald		
3.6.14. Kangsti külamaja rekonstrueerimine.	x	x	x	x					100 000	fondid, KOV	MTÜ Kangsti Külaselts		
3.6.15. Rõuge valla kogukonnapõhiste teenusmajade sh rahvamajade arendamine ja inventari uuendamine.	x	x	x	x					300 000	fondid, KOV	Rõuge vald, MTÜd		
3.6.16. Rõuge depoo ehitus.	x	x	x	x					1 000 000	KOV, fondid	Rõuge vald, MTÜ Rõuge Priitahtlikud	MTÜ Rõuge Priitahtlikud Pritsimehed	
3.6.17. Setomaa valla teeninduspunktide ruumilise baasi väljaarendamine, inventari soetamine.	x	x	x	x	x					KOV	Setomaa vald		
3.6.18. Võru valla bussipeatuste uuendamine, valgustamine, ühine kujundus.	x	x	x	x	x	x			100 000	KOV	Võru vald		muudatus
3.6.19. Küla- ja asumikeskuste (sh kiigeplatside, seltsimajade, raamatukogude jne) arendamine.	x	x								KOVid, MTÜd, fondid	MTÜd	KOVid	
3.6.20. Võru valla kogukonna keskuste arendamine sh külamajad, seltsimajad.							x	x	500 000	KOV, fondid, MTÜd	Võru vald, MTÜd		muudatus
3.6.21. Setomaa valla külamajade rekonstrueerimine (s.h energiatõhususe parendamine).		x	x	x	x		x			Fondid, KOV	Setomaa vald		

3.6.22. Mikitamäe ja Meremäe noorsootöökeskuste hoonete rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x		x		100 000	PRIA, SAP, KOV	Setomaa vald		
3.6.23. Matkaradade ehitamine ja parendamine. Metsa matkaraja arendamine, Põhjalaagri matkaraja korrastamine ja arendamine, Seitsmemäe matkaraja arendamine, Laossina-Beresje-Lüübniitsa matkaraja, Obinitsa järve matkaraja planeerimine ja projekteerimine. Luhamaa matkaraja arendamine, Luhamaa Pihkva- Riia ajaloolise teelõigu taastamine.	x	x	x	x	x					KOV, fondid, RMK	Setomaa vald, RMK	KOV, fondid, RMK	
3.6.24. Meremäe vaatetorni ala arendamine.		x							12 000	Setomaa vald, fondid	Setomaa vald		
4. Majandusvaldkond													
VE4.1. Meie maakonnas on jätkusuutlik ettevõtluskeskkond.													
Tegevussuund 4.1.1. Avaliku- ja erasektori ühistegevus avaliku ruumi ja teenuste arendusel.													
4.1.1.1. Avaliku- ja erasektori koostöös valmistatakse kasutuselevõtuks ette ettevõtlus- ja tööstusalad ning toetatakse ettevõtlus- ja tööstuspiirkondade arengut.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOVid, erasektor, fondid	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor		
4.1.1.2. Arendatakse Kagu-Eesti ettevõtlusalade võrgustikku eesmärgiga ühiselt arendada ja turundada võrgustikku kuuluvaid alasid. Maakonna ettevõtjad ja avalik sektor panustavad tööstus- ja ettevõtlusalade turundamisse.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOVid, fondid	Kagu-Eesti maakondlikud arendusorganisatsioonid	KOVid, erasektor	
4.1.1.3. Kagu-Eesti ettevõtluse ökosüsteemi arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	5 082 445	KOV, partnerid, PEEK, MATA 2024 – 2026: Kokku 268 580	TSENER, SA Võrumaa Arenduskeskus	Kagu-Eesti Puiduklaster, Kagu-Eesti Innovatsioonikeskus, Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS	
4.1.1.4. Kagu-Eesti tööstusalade arendamine.			x	x	x	x		x		PEEK, MATA, KOVid, fondid, partnerid	Kagu-Eesti maakondade MAROD	KOVid, partnerid	Ettepanek lisada
Tegevussuund 4.1.2. Proaktiivne ettevõtluskeskkonna arendus.													
4.1.2.1. Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus arvestab õppekavade arendamisel ettevõtjate aktuaalsete vajadustega.	x	x	x	x	x	x	x	x		Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS, erasektor	Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS	Töötukassa, erasektor, HTM	
4.1.2.2. Avalik ühistranspordikorraldus arvestab töötajate liikumise vajadustega.	x	x	x	x	x	x	x	x		Kagu Ühistranspordikeskus	Kagu Ühistranspordikeskus	KOVid, erasektor	
4.1.2.3. Elamufondi arendamine töötajatele (sh mobiilsetele töötajatele) vajalike eluruumide kättesaadavuse parandamiseks.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOVid, fondid, erasektor	KOVid, erasektor	Erasektor	
Tegevussuund 4.1.3. Atraktiivne ja jätkusuutlik külastuspiirkonna taristu.													
4.1.3.1. Ettevõtluse arenguks vajaliku taristu rajamise ja arendamise toetuse väljatöötamine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, RaM	KOVid	
VE4.2. Meie maakonnas on ettevõtlusteadlikud, ettevõtlikud ning motiveeritud ja kõrge kvalifikatsiooniga elanikud.													
Tegevussuund 4.2.1. Tarkvaraarendus Kood/Võru.													

4.2.1.1. Ettevõtetele info kogumine valmisoleku kohta võtta vastu praktikante ning selle teabe edastamine vastavatele kutse- ja kõrgkoolidele.	x	x	x	x	x	x	x	x			Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus, Töötukassa	Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS, Töötukassa	Erasektor, kutse- ja kõrgkoolid	
4.2.1.2. Kood/Võru programmeerimiskooli rajamine ja IT-valdkonna edendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	3 199 125		KOV, partnerid, PEEK, MATA 2024 – 2026 kokku 319 915	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	MTÜ Tuleviku Tehnoloogiaharidus, MTÜ Võru HUUB, Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS	
Tegevussuund 4.2.2. Püirkonna ettevõtlusega sidus kutseharidus.														
4.2.2.1. Innovaatiliste teenuslahenduste heade praktikate jagamine läbi nutikate veebilahenduste.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	Erasektor	
4.2.2.2. Tsenter veab eest tugitegevusi innovatsiooni rakendamiseks maakonna ettevõtetes.	x	x	x	x								Tsenter	Erasektor	
4.2.2.3. Töötatakse välja toetusmehhanismid ettevõtetele kaasaegse ja säästliku tehnoloogia kasutuselevõtmise ning toote- ja teenuse innovatsiooni soodustamiseks.	x	x	x	x	x	x	x	x				MKM, RaM	SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor	
4.2.2.4. Piisava ja mõjusa teavituse korraldamine kaasaegse ja säästliku tehnoloogia kasutuselevõtu ning toote- ja teenuse innovatsiooni soodustavate	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	Erasektor	
4.2.2.5. Ettevõtjad ja organisatsioonid tegutsevad keskkonda säästvalt.	x	x	x	x	x	x	x	x				Ettevõtjad, organisatsioonid		
Tegevussuund 4.2.3. Ettevõtluse elukaart kattev terviklikult toimiv tugivõrgustik ja tugiteenused.														
4.2.3.1. Noorte ettevõtlikkuse toetuse välja töötamine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Fondid	RaM	Kagu-Eesti MAROD, KOVID, erasektor	
4.2.3.2. Alustava ettevõtja startitoetuse ümberkujundamine arvestamaks toetuse tingimustes piirkondlike erinevustega.	x	x	x	x	x	x	x	x				MKM, RaM, RTK	SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor	
4.2.3.3. Võru maakonnast välisriikidesse tööle läinud või tööl käivate inimeste huvi perioodiline kaardistamine Võru maakonda naasmise vastu (sh huvipakkuva töö valdkond, varasem töökogemus, haridus, palgaootus jm <u>otused</u>) ning <u>ellulehase registri koostamine töövahenduste</u>	x	x	x	x	x	x	x	x			Töötukassa	Töötukassa	SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor	
4.2.3.4. IKT oskuste populariseerimine ja parendamine elanikkonna seas läbi formaalse ja mitteformaalse õppe.	x	x	x	x	x	x	x	x			Töötukassa	Töötukassa, Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus	SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor	
Tegevussuund 4.2.4. Ettevõtlikud noored.														
4.2.4.1. Noorte ettevõtlikkuse tugivõrgustiku ja tegevuste arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	Kagu-Eesti MAROD, KOVID, erasektor	
4.2.4.2. Võru linna ja maakonna noorte HUUB-i <u>käivitamine</u> ja arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			MATA, KOVID, Võru HUUB MTÜ, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVID	
4.2.4.3. Lõuna-Eesti ettevõtlikud noored.	x	x	x	x	x			x	3 462 885		KOV, partnerid, PEEK, MATA 2024 – 2026: kokku 55 800	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Lõuna-Eesti MAROD	
VE4.3. Meie maakonnas on jätksuutlikud, nutikad ja paindlikud ettevõtted.														
Tegevussuund 4.3.1. Püirkonna ettevõtluskeskkonna maine.														

4.3.1.1 Era- ja avaliku sektori koostöös kaasaegse keskkonnaga ning läbimõeldud tugiteenustega kaugtöökeskuste väljaarendamine kogu maakonnas. Avaliku sektori eestvedamisel loodavate keskuste paiknemine ja teenused arvestavad maakonna tervikpilti.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOVid, erasektor, fondid	KOV, RaM, SA Võrumaa Arenduskeskus, vabatahtlused, erasektor	Erasektor, vabatahtlused, Tsenter	
4.3.1.2. Turundustegevuste ja -kampaaniate läbiviimine piirkonna tuntuse ning külalastavuse tõstmiseks.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, fondid, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, Kagu-Eesti MAROd jt valdkondlikud arendusorganisatsioonid	
4.3.1.3. Perioodiliste teavitustegevuste läbiviimine kaugtööhuvi ja võimaluste kasvatamiseks.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus	Erasektor, Tsenter, vabatahtlused	
Tegevussuund 4.3.2. Kestlik põllumajandus ja mahetootmine.													
4.3.2.1 Toetada suuremat koostööd kohalike ettevõtete vahel erinevate äri käivitamiseks ning arenguks vajalike kompetentside kaasamisel.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid, erasektor	SA Võrumaa Arenduskeskus	Erasektor, KOVid	
4.3.2.2. Võru maakonna kui mahepiirkonna tuntuse suurendamine ja mahetootmise laiema leviku soodustamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid, erasektor	Valdkondlikud võrgustikud	Erasektor, KOVid, vabatahtlused, SA Võrumaa Arenduskeskus	
4.3.2.3. Kohaliku ja maheda tooraine laialdasem kasutamine lasteaedades, koolides, hooldekodudes ja muudes asutustes (sh ettevõtetes).	x	x	x	x	x	x	x	x		Erasektor, KOVid, fondid	Vastavad asutused, valdkondlikud võrgustikud, SA Võrumaa	Erasektor, KOVid, vabatahtlused	
4.3.2.4. Kohalike toiduvõrgustike tegevuse ja toidutootjate koostöö toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid, KOVid	Valdkondlikud võrgustikud, SA	KOVid	
4.3.2.5. Kohalike ettevõtete nõustamine ja koolitamine riigihangetel osalemiseks.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus		
4.3.2.6. Lõuna-Eesti aiasaaduste väärindamiskeskuse väljaarendamine.	x	x	x	x	x				4 000 000	KOV, partnerid, PEEK, MATA 2024 – 2026: Kokku 237 660	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	OÜ Aiasaaduste väärinduskeskus, Võrumaa Talupidajate Liit	
Tegevussuund 4.3.3. Turismivõrgustike arendamine.													
4.3.3.1. Erasektori toetamine uute ning olemasolevate turismiobjektide, turismiteenuste ja -teenuste arendamisel.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid, KOVid	Erasektor	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, Tsenter, valdkondlikud võrgustikud	
4.3.3.2. Võro- ja seto kultuuri tunnusgraafika ja märgised on tehtud ettevõtetele kättesaadavaks, atraktiivseteks ning nende kasutamine lihtsaks. Tunnusgraafikat haldavad organisatsioonid kaasavad järjepidevalt uusi kasutajaid. Toodete ja teenuste turundamisel kasutatakse võru ja seto keelt.	x	x	x	x	x	x	x	x		Seto Instituut, Võru Instituut	Seto Instituut, Võru Instituut	SA Võrumaa Arenduskeskus, võrgustikud	
4.3.3.3. Lõuna-Eesti turismi arendusorganisatsioonis osalemine ja Võru maakonna kui turismisihtkoha turundamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		SA Võrumaa Arenduskeskus, EAS, KOVid, turismiettevõtjad	Lõuna-Eesti Turismiklaster, SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Võrumaa Turismiliit, MTÜ Setomaa Turism, KOV, EAS	

4.3.3.4. SA Rõuge valla turismi kui turismi arendus- ja turundusorganisatsiooni arendamine.		x	x	x						Fondid	Rõuge vald	SA Võrumaa Arenduskeskus	
4.3.3.5. MTÜ Setomaa Turism kui turismi arendusorganisatsiooni arendamine.	x	x	x	x	x		x			Setomaa programm	Setomaa Vald	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOV	
Tegevussuund 4.3.4. Kohalike ressursside väärindamine, ring- ja rohemajanduse ning isemajandamise võimekuse kasv.													
4.3.4.1. Perioodiliste uuringute läbiviimine kohalike toodete ja teenuste eelistamise seireks.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid	Valdkondlikud võrgustikud ja klastrid	SA Võrumaa Arenduskeskus	
4.3.4.2. Kohalike tootemärgiste laiema kasutamise ja tuntuse suurendamise toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid	Valdkondlikud võrgustikud ja klastrid	SA Võrumaa Arenduskeskus	
4.3.4.3. Maakonna ressursiapära ning ressursside tõhusamate		x	x				x	x		Fondid	Võrgustikud	Kõrgkoolid	
4.7. Majandusvaldkonna investeeringud (maakondliku mõjuga projektid).													
4.7.1. Puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskuse arendamise II etapp.	x								1 600 000	MATA, Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus, fondid	Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS		
4.7.2. Maratinurga tööstusala arendamine.	*	*	x	x					1 000 000	KOV, fondid, MATA 450 000	Antsla vald		muudatus
4.7.3. Ettevõtlusinkubatsiooni teenuse arendamine Rõuges ja Rõuge valla (Rõuge alevik) tööstusala arendamine.		*	x	x	x	x			450 000	MATA, PEEK, KOV, fondid	Rõuge vald		muudatus
4.7.4. Lõuna-Eesti aiasaaduste kompleksi ehitus, Obinita tööstusala arendamine (s.h. hooned, kommunikatsioonid, tuletõrje veevõtu koht, jäätmepunkt ja teede väljaehitamine).	x	x	x	x	x		x		1 000 000	MATA, KOV, fondid, erasektor, PEEK	Setomaa vald, OÜ Aiasaaduste väärinduskeskus, SA Võrumaa Arenduskeskus		
4.7.5. Loometootmis- ja ehitamis- Võru linna.	*	*	*	*					717 000	MATA, KOV, fondid, erasektor	Võru linn	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, MTÜ Võru-Huub, MTÜ Vana Võrumaa Käsitöö, Võro-Instituut	kustutada
4.7.5. Olemasolevate ja taaskasutusele võetavate ettevõtlusalade (nt endine KEK territoorium, endine naftabaas, KEIK jne) taristu arendamine Võru linnas.	x	x	x	x					4 513 812	MATA, KOV, fondid, erasektor	Võru linn, erasektor		
4.7.6. Võrusoo tööstusala II etapi väljaarendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	1 769 350	MATA, KOV, fondid, erasektor	Võru linn	SA Võrumaa Arenduskeskus	
4.7.7. Võrukivi tehnopargi edasiarendamine.	x	x	x	x						MATA, KOV, fondid, erasektor	Võru linn, erasektor	SA Võrumaa Arenduskeskus	
4.7.8. Tööstusala (Vastseliina, Väimela) arendamine.							x	x	50000	KOV, fondid, erasektor	Võru vald	SA Võrumaa Arenduskeskus	muudatus
4.7.9. Pokumaa teemapargi edasiarendamine.	x	x	x	x	x		x		2 000 000	SA Pokumaa, Ökoloogiliste	SA Pokumaa		
4.7.10. Liiklusõppe keskuse rajamine Uue-Antslasse.	*	*	x	x					1 200 000	Uhtjärve Ürgoru Nõiariik OÜ	Uhtjärve Ürgoru Nõiariik OÜ		
4.7.11. Multifunktsionaalne veekeskus.	x	x	x	x					2 500 000	Uhtjärve Ürgoru Nõiariik OÜ	Uhtjärve Ürgoru Nõiariik OÜ		
4.7.12. Rogosi mõisakompleksi renoveerimine ja arendamine.	x	x	x	x					850 000	Fondid, erasektor	Rõuge vald, SA Rõuge valla turism		

4.7.13. Suure Munamäe kui rahvusvahelise tähtsusega turismitraktatsiooni arendamine.	x	x	x	x	x	x			650 000	KOV, fondid, PEEK	Rõuge vald, SA Rõuge valla turism		muudatus
4.7.14. Vastse-Roosa – Ape puhke- ja spordikompleksi rajamine.	x	x	x	x					1 500 000	Metsavenna Turismitalu OÜ, KOV, investorid	Metsavenna Turismitalu OÜ		
4.7.15. Misso automotospordikeskuse arendamine.	x	x	x						60 000	KOV, MTÜ Kolme Kandi Klubi	Piirkondlikud MTÜ-d		muudatus
4.7.16. Paganamaa teemapargi loomine.	x	x	x	x					95 000	Krabi Külaselts, Paganamaa Arendamise MTÜ, KOV	Piirkondlikud MTÜ-d		
4.7.17. Värskas Sanatoorium/SPA/Veekeskuse võimaluste arendamine.	x	x	x	x	x		x			Värskas Sanatoorium	Värskas Sanatoorium		
4.7.18. Kaubakeskuse arendamine.	x	x	x						1 000 000	Coop Põlva	Coop Põlva	Setomaa vald	
4.7.19. Väikesadamate arendus (Lübnitsa, Beresje, Võõpsu).	x	x	x	x	x		x		200 000	Fondid	MTÜ Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu	Setomaa vald	
4.7.20. Seitsmemäe rajamine ja vaadetornide rekonstrueerimine ning matkaradade arendamine.	x	x	x	x	x		x		200 000	Fondid, RMK, KOV	RMK, Setomaa vald	Kaitseliit	
4.7.21. Avalike tualettide rajamine Setomaa valda.	x	x	x	x	x		x			KOV	Setomaa vald	Turismiettevõtted	
4.7.22. Võru linna keskvaljaku arendamine (sh purskkaevu rekonstrueerimine).	x	x	x	x	x	x		x	3 213 240	MATA, KOV, fondid, erasektor	Võru linn		KK
4.7.23. Tamula ja Kubija järve kaldaalade arendamine (paadisillad, kalastusplatvormid, vettelaskmiskohad, rannavalvetorn, suplusakatooriumi jne).	x	x	x	x	x		x		452 000	MATA, KOV, fondid, erasektor	Võru linn		
4.7.24. Turismitaristu arendamine (viidad, infosillid, müügiletid, ligipääsetavus, haagissuvilate parkimiskohad jne).	x	x	x	x					25 000	MATA, KOV, fondid, erasektor	SA Võrumaa Arenduskeskus, Rõuge vald, SA Rõuge valla turism	KOVid	TH
4.7.25. Veekeskuse rajamine Võru linna.	x	x	x	x						MATA, erasektor, fondid	Erasektor	KOVid	
4.7.26. Mitmeotstarbelise vabaajakeskuse ja selleks vajaliku taristu rajamine Võru linna.	x	x				x		x	2 750 000	Erasektor, fondid	Erasektor, SA Võrumaa	KOVid	
4.7.27. Vagula järve juurdepääsutee ja väikesadama ehitamine.				x	x		x		400 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
4.7.28. Turismiinfo kättesaadavuse tagamine, nähtavuse suurendamine ja arendamine.	x	x	x	x						KOV, SA Võrumaa Arenduskeskus, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Võrumaa Turismiliit, MTÜ Setomaa Turism, KOV, EAS	

4.7.29. Vastseliina Piiskopilinnuse elamuskeskuse, rahvusvahelise tähtsusega turismiatraktsiooni ja palverännu sihtkoha arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, SA, riik, fondid	Vastseliina Piiskopilinnuse Sa	Ettevõtjad, MTÜ, EAS, KOVid	muudatus
4.7.30. Kütioru puhkekeskuse väljaarendamine vabaajakeskuseks.	x	x								Erasektor, KOV, fondid	Erasektor	KOVid, Võrumaa Arenduskeskus, Võrumaa Spordiliit, Spordiklubid	
4.7.31. Luha tänava pikenduse kaudu Tallinn-Luhamaa maanteele läbimurde kavandamine.	*	*	*					x		MATA, fondid, KOVid	Võru linn		
4.7.32. Endise naftabaasi territooriumi (Kose tee 8) reostuse likvideerimisele ja maale uue kasutusotstarbe leidmisele kaasaaitamine.	x	x	x	x						Erasektor, KOV, fondid, riik	Erasektor		
4.7.33. Värska promenaadi rajamise II etapp.		x	x	x	x			x		Fondid	Setomaa vald		
4.7.34. Võru valla turismiobjektide arendamine (Vastseliina piiskopilinnus, Kirumpää linnuse varemed, Piusa külastusekeskus jt).			x	x	x	x			625 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
4.8. Majandusvaldkonna investeeringud (kohaliku mõjuga projektid).													
4.8.1. Linna- ja maastikupilti kahjustavate maa-alade korrastamine ja kasutuselevõtu soodustamine ning vajadusel ehitiste lammutamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, erasektor	KOVid, erasektor		
4.8.2. KOVde tegevuseks mittevajalike kinnistute müük ja vajalike ost ning munitsipaliseerimine.	x	x	x	x	x			x	75 000	KOV, riik	KOVid		
4.8.3. Energiaparkide rajamine Rõuge valla munitsipaalasutuste juurde.	x	x	x	x					500 000	KOV, fondid	Rõuge vald		
4.8.4. KOVide administratiivhoonete renoveerimine (sh energiasäästu suurendamine), laiendamine ja vajadusel uute ehitamine.	x	x	x	x						KOV, fondid	KOVid		
5. Kultuuri ja eripära valdkond													
VE5.1.1. Maakonnas on rikkalikult võimalusi kultuuri tegemiseks ja selles osalemiseks ning inimesed väärtustavad võru ja seto kultuuriruumidel põhinevat pärandit.													
Tegevussuund 5.1.1. Võro ja seto kultuuriruumide igakülgne toetamine, sh nii kultuuripärandi hoidmine, uurimine ja tutvustamine kui ka pärandil põhinevate uute algatuste käivitamine ning võro ja seto kultuuriruumide ühistegevuse toetamine.													
5.1.1.1. Võru- ja setokeelsete ning nende keelte kasutamist toetavate ja õpetavate trükiste koostamine ning koolituste ja infopäevade korraldamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, Võrumaa Spordiliit	KOVid, teadusasutused, mäluasutused, ettevõtjad, MTÜd ja külaseltsid jt	
5.1.1.2. Läbi väärtuspõhise kasvatus lasteaeades ja koolides hoida ja tutvustada Võromaa ja Setomaa väärtusi, lastega suhtlemisel kasutatakse võro ja seto keelt.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, maakonna haridusasutused	Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võrumaa Spordiliit jt	

5.1.1.3. Pärimuskultuuri elujõu hoidmine sündmuste kaudu, sh võru ja seto keele ja muude kultuurielementide kasutamine neil sündmustel.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid, erasektor, KOV	Sündmuste korraldajad	KOVID, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võru Instituut, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, Setomaa Liit, seltsid, mittetulundusühingud.	
5.1.1.4. Pärandkultuuri õppepäevad (kombestik, tavad, elustiil jne), võimalikult palju võru ja seto keeles.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVID, maakonna haridusasutused, noortekeskused, kultuuriasutused, muuseumid, külaseltsid	Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võrumaa Spordiliit jt	
5.1.1.5. Võru ja seto keele ehk piirkondlike põliskeelte ja kultuuri suurem nähtavus rahvusringhäälingu ja teistes meediakanalites.	x	x	x	x	x	x	x	x			ERR, Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, kultuuriasutused, SA Võrumaa Arenduskeskus	Meediaettevõtted	
5.1.1.6. Pärimuskultuuri elujõu hoidmine sündmuste kaudu, sh võru ja seto keele ja muude kultuurielementide kasutamine neil sündmustel.	x	x	x	x	x	x	x	x		Fondid, erasektor, KOV	Sündmuste korraldajad	KOVID, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võru Instituut, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, Setomaa Liit, seltsid, mittetulundusühingud. Zanripäevade toetamine (teatripäevad, folklooripäev).	
5.1.1.7. Tutvustame Võru maakonda läbi unikaalsete, kultuuripärandil ja kultuuriruumidel põhinevate lugudega.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, erasektor, fondid	Ettevõtjad, sündmuste korraldajad, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVID, Võru Instituut, Setomaa Liit, Setomaa Muuseumid, Seto Instituut, Võrumaa Turismiliit, raamatukogud,	
5.1.1.8. Piirkonda ja eripära tutvustavad teemapäevad ja sündmused (suitsusauna nädal, UMA MEKK kohvikute ja restoranide nädal, kostipäiv, kultuuri ja käsitöötalude päev, Võru maakonna erinevad spordiüritused jne.	x	x	x	x	x	x	x	x			Ettevõtjad, korraldajad, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVID, Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, Võrumaa Turismiliit, ettevõtjad,	
5.1.1.9. Võru maakonna huvilistele kättesaadav filmifondi teenus.		x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVID	Tartu Filmifond, Tartu Loomemajanduskeskus	
5.1.1.10. Võru Linnateatri tegevuse taastamine, sh võru ja setokeelsete etenduste esitamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, fondid KOVID	SA Võru Kannel, Võru linn, Kultuuriministeerium	Kultuuriministeerium, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võru Instituut	
Tegevussuund 5.1.2. Keskkonnahoidliku kultuurikorralduse põhimõtete rakendamise ökoloogilise jalajälje vähendamiseks.													

5.1.2.1.Keskonnahoidlik sündmuste korraldamine, ökoloogilise jalajälje vähendamine ja hindamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Sündmuste korraldajad	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid		
5.1.2.2. Olemasolevate hoonete suurem multifunktsionaalne (sh hoonete ja ruumide riskasutust) kasutamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, Võru Instituut, Setomaa Muuseumid, riigiasutused			
Tegevussuund 5.1.3. Noored on aktiivselt kaasatud kultuuriellu nii tegijate, korraldajate kui ka osasaajatena. Noored tunnevad kohalike kultuuriruumide.														
5.1.3.1. Noorte isetegemiste ja algatuste toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOV	Võru maakonna noored, noortekeskused, kultuuriasutused	KOVid, Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võrumaa Spordiliit jt	
5.1.3.2. Noorte kaasamine sündmuste korraldamisse (Uma Pido, Seto Folk, Võru Pärimustants Festival, Seto Kuningriigi Latsipäiv, Seto Kuningriigi päev, Võru Lastefestival, Võro-Seto Noortefest, Võru maakonna laulu- ja tantsupidu, spordisündmustel jne) ja koolitusse (nt IT alaste oskuste õpetamine eakatele).	x	x	x	x	x	x	x	x			KOV	KOVid, Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võrumaa Spordiliit jt	Ettevõtjad	
Tegevussuund 5.1.4. Kultuuri, sh võro ja seto keele ning kultuuripärandi tihedam sidumine koolide õppetegevusega, lastele ja noortele laialdaste võimaluste loomine kultuuris osalemiseks.														
5.1.4.1. Omakultuuri ja eripära tutvustamine erisündmustel (nt Võru keele nädal, Seto keele nädal), aga ka pidevalt ja aastaringi (nt võru- ja setokeelsete laulude laulmine lasteaedades, koolides ja lauluringides, võru- ja setokeelsete raamatute ettelugemise või tutvustamise päevad raamatukogudes, Võru maakonna suuremad spordiüritused, nt Võrumaa pikamaajooksude sari jne).	x	x	x	x	x	x	x	x				Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, kultuuriasutused, SA Võrumaa Arenduskeskus	Haridusasutused, Raamatukogud, KOVid, ettevõtjad, Võrumaa Spordiliit jt	
5.1.4.2. Koostööprojektide elluviimine maakonna haridusasutustega, sh loovtööde juhendamine kultuurivaldkonnas, kohalikul pärimusel põhinevate õpilasfirmade nõustamine, õpilasesinduste kaudu noorte kaasamine ning keele- ja kultuuriõppe moodulite lisamine õpiprogrammi.	x	x	x	x	x	x	x	x			Kultuurivaldkonna töötajad, KOVid	Kultuurivaldkonna töötajad, KOVid	Haridus- ja kultuuriasutused	
5.1.4.3. Maakonnas leiduvad praktikavõimaluste kaardistamine kõrgkoolide ja kutseasutuste üliõpilaste kaasamiseks maakonna kultuurikorraldusse ning võimaluste loomine noorte aktiivseks kaasamiseks maakonna kultuuriasutuste ja -organisatsioonide töösse.	x	x	x	x	x	x	x	x				KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	haridusasutused, huvikoolid, kultuuriasutused	
5.1.4.4. Võru ja seto keele õpe ning igapäevane kasutamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				Haridusasutused, KOVd, ettevõtted, perekonnad, asutused	Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, Setomaa Muuseumid, SA Võrumaa Arenduskeskus	
5.1.4.5. Vana-Võrumaa eelkoolialiste laste võru keele ja kultuuri õpe, Setomaa eelkoolialiste laste seto keele ja kultuuri õpe, võru- ja setokeelsete viiepäevaste lasteaiarühmade avamine, keelekursused noortele lasteaiapäetajatele.	x	x	x	x	x	x	x	x	38 000 aastas			Võru Instituut, Vana-Võrumaa lasteaiad, Seto Instituut, Setomaa Liit, KOVid	Vana-Võrumaa lasteaiad, HTM, Vana-Võrumaa omavalitsused	
Tegevussuund 5.1.5. Kultuuriellu on lihtsalt kättesaadav ja ligipääsetav kogu elukaar ulatuses														

5.1.5.1. Elukogenud põlvkonna suurem kaasamine kogukondlikesse tegevustesse. Sündmuste korraldamisse kaasata nii noored kui vanad.	x	x	x	x	x	x	x	x				Kogukonnad		
Tegevussuund 5.1.6. Rahvusvahelistes programmides ja projektides osalemise soodustamine.														
5.1.6.1. Piiriülestes programmides ja projektides osalemine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Fondid	KOVid, organisatsioonid	SA Võrumaa Arenduskeskus	
5.1.6.2. Väliskoostöö arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, organisatsioonid	Erasektor	
5.1.6.3. Looeinimeste ja projektikirjutajate kokkuviiimine.	x	x	x	x	x	x	x	x					Maakonna arendusorganisatsioonid	
Eesmärk 5.2. Kultuurivaldkond on koordineeritud, tõhusalt avalikkusele kommuneeritud ning eestvedajad hinnatud ja väärtustatud.														
Tegevussuund 5.2.1. Kultuurivaldkonna spetsialistide, juhendajate ja eestvedajate tunnustamine ja väärtustamine, järelkasvu toetamine ning valdkonnas töötavate inimeste oskuste ja teadmiste järjepidev arendamine.														
5.2.1.1. Võtmeinimeste motiveerimine ja tunnustamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus, Võrumaa Spordiliit	KOVid, instituudid jt	
5.2.1.2. Järelkasvu märkamine, tunnustamine ja toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid		
5.2.1.3. Regulaarse koolitus- ja arendusprogrammi algatamine kultuuritegijate oskuste ja teadmiste arendamiseks ning koostöö tõhustamiseks teiste valdkondadega.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, kultuuriasutused	
5.2.1.4. Mentorprogrammi väljatöötamine, mille abil kogunud kultuurijuhid - ja korraldajad saavad toetatada järelkasvu.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid,	
5.2.1.5. Kultuurisõbralike koolide ja õpetajate tunnustamine, kes oskuslikult põimivad kultuuri ja õppetööd.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	
5.2.1.6. Kultuurivaldkonna töötajate pidev oskuste ja teadmiste arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid		
Tegevussuund 5.2.2. Kultuurijuhtide- ja tegijate koostöövõrgustiku laiendamine ning maakondliku kultuurikorralduse koordineerimise tõhustamine.														
5.2.2.1. Erinevate kultuurivaldkondade toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Eesti Kultuurkapital, Eesti Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupp, Eesti Rahvakultuuri Keskus	KOV	SA Võrumaa Arenduskeskus	

5.2.2.2. Uuendame regulaarselt Loov Võru maakond kultuurivaldkonna tegevuskava, viime seda ellu läbi iga-aastase tööplaani ning kavandame maakonnatähtsusi ühisalgatusi.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskuse, KOVid, kultuuritöötajate võrgustik	Valdkonnad tegustevad organisatsioonid, valdkondade eestvedajad, valdkondadeüleised partnerid	
5.2.2.3. Maakonna kultuurijuhtide koostöökoogu käivitamine ning regulaarsete kohtumiste korraldamine maakonna eri piirkondades.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskuse, KOVid	Valdkonnad tegustevad organisatsioonid, valdkondade eestvedajad	
5.2.2.4. Maakondliku kultuurifoorumi korraldamine, et tuua kokku kogu maakonna kultuuriavalikus ja teiste seotud valdkondade esindajad.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskuse, KOVid	Valdkonnad tegustevad organisatsioonid, valdkondade eestvedajad	
5.2.2.5. Setomaa ja Vana-Võrumaa kultuuriprogrammi rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Kultuuri- ministeerium	Seto Instituut, Eesti Rahvakultuuri Keskus	Setomaa vald, SA Võrumaa Arenduskeskus	
5.2.2.6. Maakondliku kultuurikorralduse kontseptsiooni väljatöötamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid		
5.2.2.7. Lõuna-Eesti ülese kultuurialase koostöö arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, MAROD, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, MAROD	KOVid, MTÜd, Kultuuriasutused, Petserimaa, KOTUS, Põlvamaa Arenduskeskus,	
Tegevussuund 5.2.3. Kogu maakonda katva kasutajasõbraliku ja funktsionaalse kultuur-, spordi ja turismiinfo süsteemi väljatöötamine.													
5.2.3.1. Ürituste info kättesaadavuse parandamine (hoolditsemise selle eest, et omavalitsuste kultuuriinfo oleks kohalikele ja külastajatele kasutajasõbralik ja kättesaadav). Ühise infoplatvormi arendamine või olemasolevate platvormide aktiivsem kasutamine (sündmused, teenused jms.) Kultuurikava.ee kui ka visitoru vahendusel.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus; KOVid, kultuuriasutused	Ürituste korraldajad, teenuste pakkujad	
5.2.3.2. Maakonna kultuuritegijaid, loomeettevõtjaid ja teisi seotud osapooli ühendava sotsiaalmeediagrupi loomine ja selle kaudu ühisesse infovalja olulisema osa maakonna kultuurivaldkonnas kaasamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid, kultuuriasutused	Ürituste korraldajad, teenuste pakkujad	
5.2.3.3. Tihedam koostöö kultuuri- ja spordivaldkonna vahel, seisame selle eest, et spordisündmused oleksid kajastatud visitoru.ee lehel.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus; KOVid, kultuuriasutused,	Spordiürituste korraldajad, teenuste pakkujad, MTÜ Võrumaa Spordiliit	
Tegevussuund 5.2.4. Kultuuri- ja spordivaldkonna ligipääsetavuse ning kättesaadavuse suurendamine kõikidele inimestele, sh erivajadustega inimestele.													
5.2.4.1. Erivajadustega inimestele kultuurile ja spordisündmustele ligipääsetavuse tagamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOVid, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	Setomaa Muuseumid, Võru Instituut, Raamatukogud, Võrumaa Puuetega Inimeste Koda, Võrumaa Vaadetiinud	
Tegevussuund 5.2.5. Kultuuri-, spordi- ja turismitaristu ajakohastamine, sh investeerimine kaasaegsetesse tehnilistesse lahendustesse digivõimekuse tõstmiseks.													

5.2.5.1. Kultuuri-, spordi- ja turismitaristu ajakohastamine sh investeeringud kaasaaksetesse tehnilistesse lahendustesse digivõimekuse tõstmiseks.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	Kultuuri- spordi- ja turismiasjalised	
Tegevussuund 5.2.6. Spordi -ja liikumisharrastamise võimaluste mitmekesistamine ja arendamine.														
5.2.6.1. Matkaradade, terviseradade ja kergliiklusteede võrgustiku arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			RMK, KOV, fondid	RMK, KOV, Setomaa Turism, Võrumaa Turism, Võrumaa Spordiliit, SA Võrumaa Arenduskeskus		
5.2.6.2. Pirita klooster - Vastseliina Piiskopilinnus palverännutee arendamine.	x	x	x	x							fondid, Pirita klooster, SA	Pirita klooster ja Vastseliina Piiskopilinnuse SA	MTÜd, ettevõtjad, SA, KOV, riik	
5.2.6.3. Olemasolevate matkaradade, terviseradade ja kergliiklusteede korrastamine ja hooldamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			RMK, KOV, fondid	RMK, KOV, Transpordiamet	MTÜd, ettevõtjad	
5.2.6.4. Veematkaradade ja matkaradade rajamine ning arendamine maakonnas (Tamula- ja Vagula järv, Võhandu ja Piusa jõgi). Veeaktraksioonide arendus. Ümber Tamula järve matkaraja arendus. Navi-Võru terviseraja rajamine.	x	x	x	x	x	x					MATA, Võru linn, Võru vald	Võru linn, Võru vald	Võrumaa Spordiliit	muudatus
5.2.6.5. Veematkaradade ja matkaradade rajamine, veeaktraksioonide arendus (Õrsava järv, Obinitsa järv, Värska laht, -Peipsi-Pihkva järv).	x	x	x	x	x			x			MATA, Setomaa vald	Setomaa Vald	Võrumaa Spordiliit	
5.2.6.6. Võru valla spordivaldkonna ja -taristu arendamine, et luua sportimise võimalused erinevatele sihtrühmadele.		x	x	x	x	x					KOV, fondid	Võru vald		muudatus
Eesmärk 5.3. Kultuuril ja loovusel põhinev ettevõtlus loob töökohti ja panustab kestlikku arengusse ning kultuuri toetamises nähakse pikaajalise mõjuga investeeringut.														
Tegevussuund 5.3.1. Loomemajandusalase teadlikkuse tõstmine ja loomeettevõtluse arenguks soodsate tingimuste loomine.														
5.3.1.1. Maakonnas loomemajanduse alase teadlikkuse tõstmine ning kaasa aitamine kohalike loomeettevõtjate edukale toimimisele.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOV, fondid, erasektor	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Ettevõtjad, Loomemajad, seltsid, keskused	
5.3.1.2. Võru maakonna kultuuriuuringu läbiviimine, et kaardistada kultuurikorralduse hetkeseisu, ootusi ja vajadusi, ning panustame Lõuna-Eesti loomemajanduse kaardistuse kvalitatiivse uuringu läbiviimisse.	x	x	x	x								KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Tartu Loomemajanduskeskus	
5.3.1.3. Võru ja seto keele ja kohalike kunstnike loomingu ning ajaloo- ja kultuuripärandi avalikku ruumi viimine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOV, fondid, erasektor	Perekonnad, kogukonnad, loomeinimesed, KOVid, Võru Instituut, Setomaa Liit, Seto Instituut, SA Võrumaa Arenduskeskus, Võrumaa Spordiliit jt	Ettevõtjad	
Tegevussuund 5.3.2. Võru maakonna kultuuriturismi teekondade väljaarendamine ja turundamine ning kultuuripärandil põhinevate turismitoodete ja -teenuste väljaarendamine.														

5.3.2.1. Piirkonna-mainekujunduses lugudele ja legendidele põhinevate algatuste toetamine (nt Võru linn, mis räägib lugusid giidituurid Võru linnas jne).	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOV, erasektor, fondid	Ettevõtjad, sündmuste korraldajad, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid, Võru Instituut, Setomaa Liit, Setomaa Muuseumid, Seto Instituut, Võrumaa Turismiliit, raamatukogud, kultuuritöötajad ettevõtjad jt	
5.3.2.2. LOOV VÕRU MAAKOND tegevuskava väljatöötamine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, fondid	SA Võrumaa Arenduskeskus, KOVid	MTÜd, Kultuuriasutused, ettevõtjad, ürituste korraldajad, kogukonnad, Kultuuriministeerium	
5.3.2.3. Kultuuriturismi marsruudi arendamine- "Setomaa ja Vana Võromaa Külavüü".			x	x	x	x		x	4 000 000	KOV, partnerid, PEEK, MATA	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Tartumaa Turism; UMA MEKK (Võrumaa Talupidajate Liit), MTÜ Seto Kütik, SA Võru Instituut, turismiettevõtjad	Ettepanek lisada
Eesmärk 5.4. Kultuuri-, loodus- spordi- ja toiduturismi pakkumine põhineb eristaval ja rikkalikul vaimsel ja ainelisel kultuuripärandil.													
Tegevussuund 5.4.1. Kultuuri tühe lõimimine teiste valdkondadega, sh hariduse, sotsiaaltöö, heaolu, turvalisuse, avaliku ruumi, majanduse, lõimimise jt seotud valdkondadega.													
5.4.1.1. Piirkonna tähtsündmuste ja eripäral tuginevate kultuuri- ja spordisündmuste korraldamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Sündmuste korraldajad, KOV, fondid, erasektor	Sündmuste korraldajad	Võrumaa Spordiliit	
5.4.1.2. Vana-Võromaa suitsusaunapärandi hoidmine ja arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Võru Instituut, MTÜ Sann ja Süük, MTÜ Võro Selts VKKF	Rõuge vald	
5.4.1.3. Seto leelo traditsiooni hoidmine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Setomaa Liit, Seto Instituut, Seto Leelotarko Kogo		
5.4.1.4. Seto Kuningriigi päeva korraldamine.	x	x	x	x	x		x		30 000 aastas	KOV	Setomaa vald		
5.4.1.5. Uma Mekk koostöövõrgustiku ja tootesarja arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			UMA MEKK koostöövõrgustik		
5.4.1.6. Seto Külavüü, Seto Kütik, tegevuste arendamine.	x	x	x	x	x		x				Setomaa Liit, Seto Külavüü, Setomaa Turism	Seto Instituut	
5.4.1.7. Uma Pido korraldamine.		x					x				Võru Instituut, UMA Pido korraldusmeeskond, MTÜ Võro Selts VKKF	KOVid	
5.4.1.8. Kreutzwaldi pärandi igakülgne tutvustamine (sh aastaringsed üritused, sh Kreutzwaldi päevade korraldamine talvehooajal, Kreutzwaldi mälestusmedali ja stipendiumi parem turundamine, investeeringud avalikku ruumi jne).	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, Võru Instituut, KOV, fondid, erasektor	Võru Instituut, Raamatukogud, Võru linn		

5.4.1.9. Vana-Võromaa ja Setomaa käsitöö ja tootearendus- ja turundusvõrgustiku arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	20 000	aastas		MTÜ Vana-Võromaa Käsitüü, Võru Instituut, Seto Käsitüü Kogo, Setomaa Liit	Vana-Võromaa ja Setomaa käsitöölised ja käsitööettevõtted, turismisektori ettevõtjad, UMA MEKK võrgustik, loomeettevõtjad jt	
5.4.1.10. Traditsiooniliste laatade korraldamine (Lindora Laad, Vastseliina Maarahva Laad, Hauka Laad, Lüübnitsa Sibula - ja Kalalaad jt).	x	x	x	x	x	x	x	x				Laatade korraldajad		
5.4.1.11. Piirkonnale ainuomaste kultuurisündmuste tunnusmärkide võimestamine (Seto Kuningriik, Lüübnitsa sibula-ja kalalaad, Seto Kostipäiv, Seto Folk jt Setomaa tähtsündmused, Võru Lastefestival, Võru Pärimustantsu festival, Hauka Laad, Vastseliina Laad, Võro - Seto noortefestival, SANNA, Kogukonnafestival jne).	x	x	x	x	x	x	x	x				Ürituse korraldajad, KOVid	Setomaa Turism, Võrumaa Turism	
5.4.1.12. Piirkonnale ainuomaste spordisündmuste ja spordiobjektide tunnusmärkide võimestamine, nt Haanja Spordi- ja puhkekeskus, Kubija Terviserajad, Kütioru keskus, Värska Tervisespordikeskus; Vohandu Maraton ja veematkarajad, Võrumaa Pikamajooksude sari, Võrumaa Suusasari, Haanja 100, erinevate spordialade sarjad jne).	x	x	x	x	x	x	x	x				Ürituste korraldajad Võrumaa Spordiliit SA Haanjamaa sport, KOVid	Setomaa Turism, Võrumaa Turism	
5.4.1.13. Võrokeelse ja setokeelse meedia arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	150 000	aastas			SA Kultuurileht, ERR jt	
5.4.1.14. Võru linna kui lastesõbraliku linna kuvandi tugevdamine.	x	x	x	x	x		x				MATA, Võru linn, fondid	SA Võru Kannel, Võru linn	MTÜd, KOV, erasektor, ettevõtjad, haridusasutused, huviharidusasutused, kogukond	
5.4.1.15. Maakonna laulu- ja tantsupeo traditsioonide hoidmine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, ettevõtjad, fondid	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, haridusasutused, huvikoolid,	MTÜd, erasektor, kogukonnad, maakonna kollektiivid	
5.4.1.16. Eesti sauna-aasta 2023 läbiviimises osalemine, et tutvustada laiemalt UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja kuuluvat Vana-Võromaa suitsusaunakombestikku.	x	x											MTÜd, erasektor, kogukonnad	
5.4.1.17. Tartu 2024 Euroopa kultuuripealinna projektides osalemine, sh võru ja seto keele ja kultuuri kasutamine ja propageerimine kultuuripealinna programmis eri sündmustel. Maakonna suuremate spordisündmuste kaasamine.	x	x									KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus, ettevõtjad, fondid	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	MTÜd, erasektor, kogukonnad, ettevõtjad, korraldajad	
5.5. Kultuuri ja eripära valdkonna investeeringud (maakondliku mõjuga projektid).														
5.5.1. Kubija laulväljaku rekonstrueerimine heas kasutuskorras hoidmine.	x	x	x	x					600 000		MATA, Võru linn, maakonna KOVid	Võru linn	KOVid	
5.5.2. Värska laululava kompleksi arendus.			x	x	x		x				SAP, KOV	Setomaa vald		
5.5.3. Jäähalli rajamise toetamine Võru linna.	x	x			x		x		3 500 000		MATA, KOV, erakapital	Erakapital	KOVid	
5.5.4. Reketialade halli ja väliväljakute rajamine.	x	x	x	x	x		x		1 500 000		MATA, KOV, erakapital	Erakapital	KOVid	
5.5.5. Võru kinosali ja blackboxi arendamine.	x		x	x	x		x		2 000 000		MATA, Kultuuriministeerium, SA Võru Kannel, fondid, KOV	SA Võru Kannel, KOV, erasektor	Kultuuriministeerium, fondid	

5.5.6. Võru Kannel kaasajastamine ja energiatõhususe suurendamine, sh Kandle aia arendamine ja lava rekonstrueerimine.	x	x	x	x					700 000	MATA, SA Võru Kannel, KOV, fondid	SA Võru Kannel, KOV	Kultuuriministeerium, fondid	
5.5.7. Vana-Võrumaa keskuse rajamine Võru linna (Kreutzwaldi 16, muuseum, galerii, Võro Instituut jne).	x	x	x	x	x				6 000 000	MATA, KOV, fondid	Võro Instituut, Kultuuriministeerium	KOVid	
5.5.8. Setomaa muuseumide arendus.	x	x	x	x	x		x		500 000	KOV, Kultuuriministeerium	Setomaa vald		
5.5.9. Setomaa muuseumide ~~avatud fondihoidla maja ostmise (Tallihõone-Põhjelaagris)-~~ ühishoidla rajamine.			x	x					120 000	Setomaa vald, fondid, riik	Setomaa vald		
5.5.10. ~~Jüri 54 keskraamatukogu hoone energiaauditi koostamine ja rekonstrueerimine (sh parkla)-~~ Võrumaa Keskraamatukogu I korruse rekonstrueerimine ja sisustamine ning	x	x	x	x	x				2 560 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn		muudatus
5.5.11. Linda Rahvamaja hoone rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x				600 000	KOV, fondid	Antsla vald		
5.5.12. Uue-Antsla mõisapargi korrastamise II etapp.	x	x	x						500 000	KOV, fondid	Antsla vald		
5.5.13. EELK Urvaste koguduse kiriku rekonstrueerimine.	x	x	x	x					100 000	EELK Urvaste kogudus/ Muinsuskaitseamet	EELK Urvaste kogudus		KK
5.5.14. Võru Katariina kiriku rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x	x	x	x	50 000	KOV, fondid	EELK Võru Katariina kogudus		
5.5.15. Värska tervisespordikeskuse arendamine.	x	x	x	x	x		x		50 000	KOV, Eesti Terviserajad, Kultuuriministeerium	Setomaa vald		TH
5.5.16. Kubija tervise- ja rekreatsioonikeskuse edasiarendamine ning kaasagee energiatõhususa teenindushoone rajamine (sh reguleeritavate raskustega väljõusaali rajamine).	x	x	x	x	x	x	x	x	2 006 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn, SA Võru Spordikeskus	KOV, RMK, MTÜd	
5.5.17. Võru spordihalli ja staadioni kaasajastamine ning arendamine (sh energiatõhususe parandamine).	x	x	x	x					700 000	MATA, SA Võru Spordikeskus, KOV, fondid	SA Võru Spordikeskus	KOVid	
5.5.18. Võru skatepargi ehitus ja edasiarendus (parkuurpark).	x	x	x	x					75 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn		
5.5.19. Multifunktsionaalse siseskatpargi rajamine Võru linna.	x	x	x	x					1 500 000	MATA, Erakapital, KOV, fondid	Erasektor, SA Võrumaa Arenduskeskus	erasektor, KOVid	
5.5.20. Võru jalgpalliklubi kunstmurukattega ~~jalgalliväljakule teisaldatava~~ kupli rajamine ja sisehalli ehitamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	1 000 000	MATA, FC Võru Helios, KOV, fondid	FC Võru Helios		

5.5.21. Andsumäe hüppemäe arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	180 000	MATA, KOV, SA Võru Spordikeskus, fondid	SA Võru Spordikeskus		muudatus
5.5.22. Vastseliina Piiskoplinnuse arendamine, sh parkla laiendamine ning linnuse ümber loodusraja ja väikese palverännu tee väljaehitamine, mõisapargi arendamine (uute mõisapargi sildade ehitus, kõnniteede ja kõlakoja uuendamine).	x	x	x	x	x	x	x	x	300 000	KOV omafinantseering, fondid, Muinsuskaitseamet, SA, Leader	Vastseliina Piiskoplinnuse SA	KOVid, Pirita klooster ja kohalikud ettevõtjad	muudatus
5.5.23. Piusa külastuskeskuse ja Muuseumikoopa arendamine sh koobastiku ja kaitsealuste liikide kaitsele kaasa aitamine.	x	x	x	x	x	x		x	500 000	KOV omafinantseering, fondid	SA Piusa, Võru vald		muudatus
5.5.24. Vastseliina Piiskoplinnuse varemete konserveerimine.	x	x	x	x	x	x	x	x	1 400 000	Muinsuskaitseamet, fondid, ettevõtjad	Vastseliina Piiskoplinnuse SA	KOV, MTÜd, ettevõtjad	
5.5.25. Haanja puhke- ja spordikeskuse suusatunneli ettevalmistustööd, puhke- ja spordikeskuse peahoone katuse vahetus ning lasketiiru kohtumike maja renoveerimine.		x	x	x					300 000	Fondid	SA Haanjamaa sport	Ettevõtjad, KOV	
5.5.26. Vabadussõja-mälestusmärgi-rajamine Võru linna. Vabadussõja mälestuskompleksi rekonstrueerimine Võru linnakalmistul.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOVid, Riik, Fondid, annetajad	Võru Linn	KOVid, Riigiasutused	
5.5.27. Investeeringud avalikku ruumi Võrumaa (sh Võru linna) eripära esile toomiseks.	x	x	x	x	x			x		MATA, KOVid, Riik, Fondid, annetajad	KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor	TH
5.5.28. Veespordi harrastusvõimalute loomise ja talispordi hooaega pikendavate tegevuste toetamine (sh jäähall).	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOVid, Riik, Fondid, annetajad	KOVid, erasektor	SA Võrumaa Arenduskeskus, erasektor	
5.6. Kultuuri ja eripära valdkonna investeeringud (kohaliku mõjuga projektid).													
5.6.1. Külastus- / kultuuritee väljatöötamine (matkarajad, vaatamisväärsused jne) eesmärgiga tõsta piirkonna külastatavust.	x	x	x	x	x				20 000	KOV	Antsla vald	Kõik maakonna KOVid	
5.6.2. Urvaste külakeskkonna elavdamine ajaloo kaudu.	x	x	x	x					20 000	Urvaste Külade Selts, EELK Urvaste Kogudus	Urvaste Külade Selts, EELK Urvaste kogudus		
5.6.3. Kolme torni projekt (Antsla linn, Urvaste Ürgorg, Mustjõe).									300 000	KOV, KIK, erakapital	Antsla vald		
5.6.4. Antsla EKB koguduse misjonimaja arendamine Vana-Antslas. Ruumide renoveerimine ja teenuste arendamine. Küttesüsteemi väljaehitamine, katuse ja ruumide remont.	x	x	x	x					500 000	Antsla EKB kogudus, fondid	Antsla EKB kogudus		
5.6.5. Rõuge kiriku renoveerimine.	x	x	x						1 200 000	EELK Rõuge Maarja kogudus, KOV, Samson Himmelstjerna Fond	EELK Rõuge Maarja kogudus		
5.6.6. Rõuge endise Leerimaja taastamine kogukonnakeskuseks.	x	x	x	x						Omaosalused- liikmemaksud, fondid	Mägilaste Motoklubi MTÜ	Rõuge vald	
5.6.7. Roosa kiriku hoone renoveerimine.	x	x	x	x					500 000	EELK Vana Roosa Jakobi kogudus, KOV	EELK Vana Roosa Jakobi kogudus		

5.6.8. Rõuge valla märguväljakute rajamine ja arendamine.	x	x	x	x					300 000	KOV, fondid	Rõuge vald		
5.6.9. Motospordiradade arendamine.	x	x	x	x					70 000	KOV, fondid	Piirkondlikud MTÜd		
5.6.10. Seto Tsäimaja rekonstrueerimine (s.h katus ja küttesüsteemid).	x	x	x	x	x		x		60 072	KOV, Piiriveere Liider, Setomaa programm	Setomaa vald		
5.6.11. Terviseradade ning spordi- ja külalplatside parendamine ja ehitus.	x	x	x	x	x		x		100 000	SAP, KOV, Kultuuriministeerium	Setomaa vald, KOV	MTÜd	
5.6.12. Looduskaitsealal paiknevate objektide ja hoonete rekonstrueerimise toetamine.	x	x								KOV, fondid	KOVid		
5.6.13. Muinsuskaitsealal paiknevate ning muinsuskaitse all olevate objektide ja hoonete rekonstrueerimise toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	410 000	KOV, fondid	KOVid	Erasektor	
5.6.14. Võru linna pallimängude väliväljakute rekonstrueerimine ja uute rajamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	452 000	KOV, fondid	Võru linn	Spordialade esindajad	
5.6.15. Võru vanalinna (sh muinsuskaitseala) arendamine.	x	x	x	x						KOV, fondid, erasektor	Võru linn	Erasektor, elanikud	muudatus
~~5.6.16. Lasva rahvamaja kaasajastamine.~~							*		~~80 000~~	~~KOV, fondid~~	~~Võru vald~~		muudatus
5.6.16. Vastseliina rahvamaja kaasajastamine, sh ventilatsioonüsteemi ehitamine.							x	x	150 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
5.6.17. Vastseliina Piiskopilinnuse kompleksi Sepikoja renoveerimine, Kagu torni ja lõunamüüri konservimine, ekspositsiooni loomine ja väliköögi ehitamine ning keskaia ürdiaia rajamine. Vastseliina Piiskopilinnuse kompleksi Sepikoja renoveerimine, uute ekspositsioonide loomine, väliköögi ehitamine, endise Piiri kõrtsi hoone köögi uuendamine	x	x	x	x	x	x	x	x	650 000	Fondid, ettevõtjad, Vastseliina Piiskopilinnuse SA, EST-RUS programm, Muinsuskaitseamet	Vastseliina Piiskopilinnuse SA	MTÜd, ettevõtjad, KOV	
5.6.18. Digikinode uuendamine.	x	x	x	x	x		x			KOV, fondid	KOVid		muudatus
5.6.19. Võru valla märguväljakute, spordiplatside, staadionide, puhkealade, matkaradade kaasajastamine ja loomine.	x	x	x	x	x	x			200 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
5.6.20. Vastseliina Spordikeskuse hoone rekonstrueerimine.							x	x	23 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
5.6.21. Vastseliina multifunktsionaalse spordiväljaku arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	200 000	KOV, fondid	Võru vald		
5.6.22. Tamula paadikuur (sõudmise ja aerutamise arendamiseks).							x			Fondid, MTÜd	MTÜd		
6. Taristu ja looduskeskkond													
<i>Eesmärk 6.1. Maakonnas on head ühendused ja teedevõrk.</i>													
<i>Tegevussuund 6.1.1. Ühenduste parendamine erinevate transpordiliikide vahel (teed, kergliiklusteed, ühistransport, raudteetransport). Rongidele ettevõde.</i>													
6.1.1.1. Maakonna teede (sh kergliiklusteede) remont ja ehitus.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid	KOVid		
6.1.1.2. Kergliiklusteede võrgustiku arendamine, sh rattaparklate rajamine, istepinkide paidaldamine jne.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOV, riik, fondid	KOVid	KOVid, erasektor, MTÜd	TH
6.1.1.3. Võru linna läbivate transiiditeede rekonstrueerimine (sh kergliiklusteede ehitus Tallinna mnt, Liitva, Völsi jne).	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, KOV, riik, fondid	Võru linn		
6.1.1.4. Avalike parkimiskohtade loomine Võru linna.	x	x	x	x	x		x			KOV, riik, fondid	Võru linn		muudatus
6.1.1.5. Kergliiklusteede ehitamine (Antsla-Vana-Antsla, Kuldre,-Veski tn rek ja kergtee).	x	x		x	x				1 500 000	KOV, fondid	Antsla vald		
6.1.1.6. Kasumetsa Terviserajale kunstlumetootmise süsteem.	x	x							100 000	KOV, fondid	Antsla vald		
6.1.1.7. Rõuge vallas kergliiklusteede võrgustiku väljaehitamine.	x	x	x	x	x		x		500 000	KOV, fondid	Rõuge vald		
6.1.1.8. Setomaa valla kergliiklusteede ehitamine. (Obinitsa, Mikitamäe, Värskä).	x	x	x	x	x		x		30 000	KOV, fondid	Setomaa vald		

6.1.1.9. Üldkasutatavate ujumis- ja kalastuskohtade ning rannaalade korrastamine.	x	x	x	x	x		x			KOV, fondid	Rõuge vald		muudatus
6.1.1.10. Võru valla kergliiklusteede ehitamine (I prioriteediga Kääpa-Võru; II prioriteediga Võlsi-Võru; III prioriteediga Vastselina aleviku sisene, Väimela kergliiklustee kutsehariduskeskuse õppehoonete vahel).	x	x	x	x			x		1 740 000	KOV, fondid	Võru vald		TH
6.1.1.11. Võru linna tänavate ning kergliiklusteede ehitamine ja rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x	x	x	x	5 412 276	MATA, KOV, fondid	Võru linn		
6.1.1.12. Kergliiklusteede ehitus vastavalt Võru ja Põlva maakonnaplaneeringutele 2030+.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid	KOVid	Maanteeamet	
6.1.1.13. Elektriutode laadimistaristu arendamine ja selle toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid	KOVid, erasektor	KOVid, erasektor	muudatus
6.1.1.14. Üldkasutatavate ujumis- ja kalastamiskohtade ning rannaalade korrastamine ja uute loomine (juurdepääsuteed, purded, päästevahendid, rannavalve platvormid jms.).	x	x	x	x	x	x			120 000	KOV, fondid	Võru vald		muudatus
6.1.1.15. Võru valla veekogude ja rannaalade korrashoidmine ja tervendamine	x	x	x	x	x	x				KOV, fondid,	Võru vald, kolmas	Võru vald, kolmas sektor	
Tegevussuund 6.1.2. Teede asfalt- ja mustkatte alla viimine.													
6.1.2.1. Teede asfalt- ja mustkatte alla viimine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid	Riik		
6.1.2.2. KOV-de teede, tänavate ja sildade seisundi parendamine ning mustkatete ehitus.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid, erasektor	KOVid, riik		
Tegevussuund 6.1.3. Kruusakattega riigimaanteede osakaalu vähendamine- mustkatte alla viimine.													
6.1.3.1. Kruusakattega riigimaanteede osakaalu vähendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, fondid	Riik		
Tegevussuund 6.1.4. Kvaliteetse ja tarbijate vajadustele vastava internetiühenduse ja mobiilside arendamine.													
6.1.4.1. "Viimase miili" projekti rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, erasektor	Elektrilevi, MTÜ Eesti Andmesidevõrk, Eesti Andmesidevõrgu AS		
6.1.4.2. Ettevõtete taristu toetusprogrammi käivitamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, fondid	Riik		
6.1.4.3. Haridusasutuste internetiühenduse ja kohtvõrkude ning IKT vahendite kaasajastamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOVid, riik, fondid	KOVid		
Tegevussuund 6.1.5. Maakonnatähtsuse, maakondade vahelise ja rahvusvahelise koostöös taristu arendamine.													
6.1.5.1. Maakonnatähtsuse ja rahvusvahelise koostöö arendamine. Maakondade vaheline koostöö hõlmab peamiselt transporti (ühenduvuse parendamiseks) ning ühist mainekujundust ja turismivaldkonna arendamist.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, erasektor			
Tegevussuund 6.1.6. Valga-Koidula raudtee suurem kasutus reisijate- ja kaubaveol.													
6.1.6.1. Valga-Koidula raudtee suurem kasutus reisijate- ja kaubaveol.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, erasektor	Eesti Raudtee	AS Operail, Elron, ettevõtjad	
6.1.6.2. Raudteeliikluse arendamine ja Koidula-Valga raudtee trassi rekonstrueerimine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik	Eesti Raudtee		
6.1.6.3. Kiire reisirongühendus Tartu, Tallinna ja Riia. Võru - Põlva raudteetrassi rajamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid			
Eesmärk 6.2. Keskkonnahoid ja ressursside säästlik kasutamine (sh põhjavee kaitse, jäätmehooldustaristu ja jäätmete töötlemise arendamine) ja maavarade säästlik kasutamine.													
Tegevussuund 6.2.1. Keskkonna hoidmine Võru maakonna looduskeskkonda ning ressursse väärtustavate, väärtandavate ja innovatiivsete lahenduste osakaalu kasv.													
6.2.1.1. Kestliku Võru linna visioon 2050 rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid	Võru linn		
6.2.1.2. Ühisveevärgi ja ühiskanalisisatsioonitaristu arendamine vastavalt omavalitsuste arengudokumentidele.	x	x	x	x	x		x			KIK, fondid, KOV, vee-ettevõtte	Vee-ettevõtte, KOV		AS Võru Vesi parandusettepanek
6.2.1.3. AS Võru Vesi investeeringute strateegia 2021–2025 2025-2029 rakendamine.	x	x	x	x	x	x		x		AS Võru Vesi, KOVid, fondid, KIK, erasektor	AS Võru Vesi	KOVid, erasektor	AS Võru Vesi parandusettepanek

6.2.1.4. Võru linna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava aastateks-2019-2031 rakendamine ja seire.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ÜVKA	MATA, KIK, RTK, fondid, KOV, AS Võru Vesi	AS Võru Vesi, Võru linn	KOV	AS Võru Vesi parandusettepanek
6.2.1.5. Võru valla vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine ja ehitamine (sh Võlvi ja Kirumpää ÜVK) ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava rakendamine ja seire.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ÜVKA	MATA, KIK, RTK, KOV, fondid, VAKS OÜ.	Võru vald-AS Võru Vesi, VAKS OÜ	KOV	
6.2.1.6. Setomaa valla vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine ja ehitamine (Lübnitsa, Pedaja tn Värskas, Vööpsu, Värskas puhasti rekonstrueerimine).	x	x	x	x	x					1 350 000	KOV, fondid	Setomaa Haldus OÜ, Setomaa vald, piirkondlik vee-ettevõtte		AS Võru Vesi parandusettepanek
6.2.1.7. Rõuge valla vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamine ja rekonstrueerimine (sh Rõuge alevik ja Varstu alevik) ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava rakendamine ja seire.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ÜVKA	MATA, KIK, RTK, KOV, fondid, AS Võru Vesi, Rõuge Kommunaalteenus OÜ	AS Võru Vesi, Rõuge Kommunaalteenus OÜ	KOV	AS Võru Vesi parandusettepanek
6.2.1.8. Antsla valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava rakendamine ja seire.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ÜVKA	MATA, KIK, RTK, KOV, fondid, AS Võru Vesi	AS Võru Vesi	KOV	
6.2.1.9. Jääkreostuse, kasutusest väljas olevate ohtlike ehitiste ja rajatiste likvideerimine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV, omanikud	KOV, omanikud		
6.2.1.10. Võru maakonna jäätmevara rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV, jäätmevaldajad	KOVid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus	
6.2.1.11. Liigiti kogutavate ja biolagunevate jäätmete taristu arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV, jäätmevaldajad	Jäätmevaldajad, KOV		
6.2.1.12. Võru jäätmekestuse arendamine.	x	x	x	x	x						MATA, KIK, fondid, KOV, Võru Jäätmekestus	Võru Jäätmekestus		muudatus
6.2.1.13. Antsla jäätmejaama arendamine (kompostimisväljaku väljaehitamine, võimaluste loomine taaskasutuse edendamiseks).	x	x	x	x						200 000	KIK, KOV, MATA	Antsla vald		
6.2.1.14. Jäätmete kogumine ning jäätmekehtluse- ja veo korraldamine ning ajakohastamine.	x	x	x	x	x						Maakonna KOVid, KIK	Maakonna KOVid	SA Võrumaa Arenduskeskus	
6.2.1.15. Võru linna haljastusjäätmete kompostimisväljaku arendamine (sh tehnika soetamine).	x	x	x	x	x					200 000	KOVid, MTÜd, fondid, erasektor	Võru linn		muudatus
6.2.1.16. Jäätmete liigiti kogumise taristu arendamine sh Vastseliina keskkonnajaam.			x	x	x	x				200 000	KOV, fondid	Võru vald		
Tegevussuund 6.2.2. Maastikumustri säilitamine, looduslike maastike, ristipuude ja muude looduslike pühapaikade hoidmine.														muudatus
6.2.2.1. Looduslike ujumiskohtade (järvede) tervendamine. Paraneb järvede Boose Suurjärv, Nässmetsa järv, Vana-Antsla Ülemine järv ja Tsooru järv looduslik seisund ning kasvab kasutus rekreatiivsetel eesmärkidel.	x	x	x	x						100 000	KOV, fondid	Antsla vald		
6.2.2.2. Koreli oja seisundi parandamine ja setetest puhastamine ning rohkekoridori arendamine	x	x	x	x	x	x	x	x	x	510 000	MATA, KOVid, fondid, erasektor	KOVid, fondid, erasektor	KOVid	
6.2.2.3. Vanajõe ala arendus.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	30 000	MATA, KOV, fondid	Võru linn	KOVid	
6.2.2.5. Üldkasutatavate ujumis- ja kalastuskohtade ning rannaalade korrastamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid	Rõuge vald, Setomaa vald, Antsla vald		
6.2.2.6. Kasumetsa Terviserajale kunstlumetootmise süsteem.	x	x								100 000	KOV, fondid	Antsla vald		
Tegevussuund 6.2.3. Ettevõtete taristu toetusprogrammide käivitamine.														

6.2.3.1. Ettevõtete taristu toetusprogrammi käivitamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, riik, fondid		
Tegevussuund 6.2.4. Hajaasustuses veevarustuse ja kanalisatsiooni võimaluste loomine.												
6.2.4.1. Olemasolevate tuletõrje veevõtukohtade parendamine Rõuge vallas.		x	x	x					50 000	KOV, fondid	Rõuge vald	muudatus
6.2.4.2. Võru vallas tuletõrje veevõtukohtade ehitamine.	x	x	x	x	x	x			40 000	KOV, fondid	Võru vald	
6.2.4.3. Setomaa vallas tuletõrje veevõtukohtade ehitamine ja parendamine.	x	x	x	x						KOV, fondid	Setomaa vald	
6.2.4.4. Hajaasustusesvee- ja kanalisatsiooni võimaluste loomine, toetusmeetmed.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOVid, riik	KOVid	
6.2.4.5. Tuletõrje veevõtukohtade rajamine Antsla vallas.		x	x	x	x					KOV, fondid	Antsla vald	
Tegevussuund 6.2.5. Sademevee nutikad lahendused.												
6.2.5.1. Sadevee-, maaparandussüsteemide arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV, vee-ettevõtted, omanikud	Vee-ettevõtted, KOV, omanikud	
6.2.5.2. Meetmed üleujutusohus olevate piirkondade probleemide lahendamiseks.	x	x	x	x	x	x	x	x	1000000	MATA, Maakonna KOVid, KIK	Maakonna KOVid	
Eesmärk 6.3. Maakonnas on suurenenud taastuvate energiaallikate kasutamine ning paranenud energiasäästlikkus.												
Tegevussuund 6.3.1. Taastuvenergeetika laiem kasutuselevõtt.												
6.3.1.1. Soodustada hajaasustusega piirkonnas majapidmisteh/kodude üleminekut alternatiivsetele taastuvatele energiaallikadele.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOVid	MKM
6.3.1.2. Setomaa munitsipaalobjektidele päiksepaneelide rajamine.	x	x	x	x					50 000	KOV, fondid	Setomaa vald	
Tegevussuund 6.3.2. Uuenduslike energia- ja keskkonnakasutuse põhimõtete rakendamine.												
6.3.2.1. Keskkonnakaitse ja energiasäästu propageerimine ning energiasäästule orienteeritud meetmete rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x	100 000	KOV, fondid	KOVid	
6.3.2.2. Avalike ja munitsipaalhoonete rekonstrueerimine ja energiasäästlikkuse tõstmine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid	KOVid	
6.3.2.3. Hoonete energiasäästu suurendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, omanikud	Omanikud	
6.3.2.4. Kaugküttesüsteemide energiatõhususe tõstmine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, omanikud	Kaugkütte teenusepakkujad	KOV
6.3.2.5. Rõuge katlamaja rekonstrueerimine ja küttelehenduste kaasajastamine.	x	x	x	x					500 000	KOV, fondid	OÜ Rõuge Kommunaal	Rõuge vald muudatus
6.3.2.6. Võru valla küldades ja alevikes tänavavalgustuse uuendamine ja laiendamine.	x	x	x	x	x	x			400 000	KOV, fondid	Võru vald	
6.3.2.7. Omavalitsuste kaugkütte arengukavade elluviimine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV, teenuse pakkujad	Teenusepakkujad, KOV	
6.3.2.8. Võru linna soojusmajanduse arengukava 2016-2027 rakendamine ja seire.	x	x	x	x	x					AS Danpower Eesti, KOV, fondid	AS Danpower Eesti	muudatus
6.3.2.9. Väimela Tervisekeskuses teenuste arendamine sh ligipääsetavuse nõuete tagamine ja hoone energiatõhusaks rekonstrueerimine.		x	x	x	x	x			650 000	KOV, fondid	Võru vald	
6.3.2.10. Tänavavalgustuse kaasajastamine ja laiendamine vastavalt omavalitsuste arengudokumentidele.	x	x	x	x	x	x	x	x		KIK, fondid, KOV	KOV, teenusepakkujad	
Tegevussuund 6.3.3. Energia kättesaadavuse tagamine.												
6.3.3.1. Energia kättesaadavuse tagamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
6.3.3.2. Võrkude läbilaskevõime suurendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
6.3.3.3. Taastuvenergia tootmisvõimekuse kasvamine, et vähendada sõltuvust taastumatutest/fossiilsetest energiaallikatest.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
Eesmärk 6.4. Inimeste erinevaid vajadusi arvestav ning ühiskonna sidusust ja turvatunnet tagav avalik ruum.												
Tegevussuund 6.4.1. Piirkonna-, kohalike- ja lähikeskuste teenuste võrgustiku arendamine.												

6.4.1.1. Piirkonna, kohalike ja lähikeskuste võrgustiku arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, KOV, fondid	Riik, KOV, SA Võrumaa Arenduskeskus	
Tegevussuund 6.4.2. Võru linna kui tugeva maakondliku keskuse arendamine.												
6.4.2.1. Võru linna kui maakondliku keskuse arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		MATA, Riik, erasektor, KOVid	Võru linn, SA Võrumaa Arenduskeskus	KOVid
Tegevussuund 6.4.3. Elutüütsate teenuste tagamine ja arendamine.												
6.4.3.1. Kriisilukordadeks valmisoleku suurendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOVid, MTÜd, fondid, erasektor	KOVid, MTÜd, fondid, erasektor	KOVid, MTÜd, fondid, erasektor
6.4.3.2. Ühistranspordisüsteemi vastavusse viimine elanike liikumisvajadustega.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, KOV	MTÜ Kagu Ühistranspordikeskus	TH
6.4.3.3. Räpina mnt 20a territooriumile treening- ja kriisiennetuskeskuse rajamise toetamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Siseministeerium	KOVid
Tegevussuund 6.4.4. Riiklike struktuuride (ametid, inspeksioonid, kaitsevägi, Kaitseliit jne) kohalolu tagamine maakonnas.												
6.4.4.1. Riiklike struktuuride (ametid, inspeksioonid, kaitsevägi, Kaitseliit jne) kohalolu tagamine maakonnas.	x	x	x	x	x	x	x	x			Riik	KOVid
Tegevussuund 6.4.5. Avaliku ruumi arendamine.												
6.4.5.1. Liigirikkuse suurendamine linnakeskkonnas.	x	x	x	x	x		x			KOV, fondid	Võru linn	
6.4.5.2. Autotranspordile alternatiivsete liikumisvõimaluste propageerimine ja vastava taristu arendamine Võru linnas.	x	x	x	x	x		x		75 000	KOV, fondid	Võru linn	
6.4.5.3. Elumipiirkondadesse avalike mänguväljakute rajamine.	x	x	x	x	x		x		350 000	KOV, fondid, erasektor	Võru linn, erasektor	
Eesmärk 6.5. Maakondliku energia ja kliimakava eesmärkide rakendamine												
Tegevussuund 6.5.1. Taastuvenergia tootmisvõimekuse kasvatamine, selleks vajalik võrkude läbilaskevõime ja taastuvenergia tarbimise osakaalu suurendamine, et tõsta energiatulgeolekut ning vähendada sõltuvust taastumatutest/fossiilsetest												
6.5.1.1. Taastuvenergia tootmisvõimekuse kasv ja võrkude läbilaskevõime tagamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
Tegevussuund 6.5.2. Hoonete energiatõhususe suurendamine, mis tagatakse kortermajade ja avaliku sektori hoonete rekonstrueerimisega ja energiatõhusamaks muutmisega.												
6.5.2.1. Hoonete energiatõhususe suurendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
Tegevussuund 6.5.3. Transpordi vajaduspõhise taristu ja korralduse arendamine. Selleks arendatakse ja rekonstrueeritakse teede- ja raudteetaristut ning viiakse läbi vajaduspõhise transpordi arendustegevusi.												
6.5.3.1. Transpordi vajaduspõhise taristu ja korralduse arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x		Riik, KOVid, fondid	Riik, KOV, teenusepakkujad	
7. Maine valdkond												
Eesmärk 7.1. Maakonna maine ja kommunikatsioonialane tegevus on süsteemne												
Tegevussuund 7.1. Organisatsioonidevaheline koostöö.												
7.1.1. Võru maakonna maine tõõrühma loomine (SA Võrumaa Arenduskeskuse ja KOV-ide kommunikatsioonispetsialistid).	x	x									SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOVid	
7.1.2. Võru maakonna kommunikatsioonistrateegia pidev koostöõlastamine ja ajakohastamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOVid	
7.1.3. Turundustegevuste pidev kaasajastamine maakonna omavalitsustes.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOVid	Koostöõs ülikoolidega
7.1.4. Koostöõ arendamine teiste Kagu-Eesti maakondadega.	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOVid	Valgamaa Arenduskeskus, Põlvamaa Arenduskeskus
7.1.5. Maakonna tuntuse suurendamine luues kahel kultuuriruumil tugineva maakonna identiteedi.	x	x	x	x	x	x	x	x		KOV, fondid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOVid	Maakonna eraisikud, ettevõtted, organisatsioonid
7.1.6. Kokkulepete tegemine, mis piirkonnad ja inimgrupid on maakonna	x	x	x	x	x	x	x	x			SA Võrumaa	Koostöõs ülikoolidega

Tegevussuund 7.2. Võru maakonna maine seire.														
7.2.1. Maineuuringute koostamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOV, fondid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus	Koostöös ülikoolidega	
7.2.2. Ühtlustatud meetodil pidev meediamonitoring ja sotsiaalmeedia seire.	x	x	x	x	x	x	x	x			KOV, fondid, riik	SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOVid		
Tegevussuund 7.3. Kõneisikute ja organisatsioonide strateegiline kaasamine piirkonna mainetegevustesse.														
7.3.1. Võru maakonna maine põhisõnumite loomimine organisatsioonide turundusse.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus, Maakonna KOVid, kohalikud ettevõtted, organisatsioonid	Maakonna eraisikud, ettevõtted, organisatsioonid	
7.3.2. Kõneisikute arvu kasvatamine ja maakonna põhisõnumite võimestamine	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa	Maakonna eraisikud,	
8. PATEE tegevussuunad														
8.1. Võru maakonna turismi arendamine.	x	x					x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus	Võrumaa Tursimiliit kultuuri- ja spordi	
8.2. Toiduvõrgustiku arendamine.	x	x					x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus	Võrumaa Talupidajate Liit	
8.3. Puiduklastri arendamine.	x	x					x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus	Kagu-Eesti Puiduklaster	
8.4. Noorte omaalgatuse ja ettevõtlikkuse arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x				SA Võrumaa Arenduskeskus	Maakonna haridusasutused, turismiarendajad, kultuuri- ja spordi esindajad, ettevõtjate esindajad	
8.5. Võru maakonna mainekujundus.	x	x					x	x				SA Võrumaa	Maakonna KOVid,	
9. PEEK tegevussuunad														
9.1. Kood/Võru programmeerimiskooli rajamine ja IT-valdkonna edendamine Võru maakonnas.	x	x	x	x	x	x	x	x	3 199 125		KOV, partnerid, PEEK, MATA	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	MTÜ Tuleviku Tehnoloogiaharidus, MTÜ Võru HUUB, Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS	KK
9.2. Lõuna-Eesti aiasaaduste väärindamiskeskuse väljaarendamine.	x	x	x	x				x	4 000 000		KOV, partnerid, PEEK, MATA,	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	OÜ Aiasaaduste väärinduskeskus, Võrumaa Talupidajate Liit, Setomaa vald	
9.3. Kagu-Eesti ettevõtluse ökosüsteemi arendamine.	x	x	x	x				x	5 082 445		KOV, partnerid, PEEK, MATA	TSENER, SA Võrumaa Arenduskeskus	Kagu-Eesti Puiduklaster, Kagu-Eesti Innovatsioonikeskus, Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus EWERS	

9.4. Võru spaa ja vabaajakeskuse arendamine.	x	x	x	x							KOV, partnerid, PEEK	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Projekti partnerid	
9.5. Lõuna-Eesti ettevõtlikud noored.	x	x	x	x	x		x	x	3 462 885		KOV, partnerid, PEEK, MATA	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	Lõuna-Eesti MARO-d	KK
9.6. Võrusoo tööstusala II etapi arendus.			x	x	x	x	x	x			PEEK, MATA, Võru linn, fondid	Võru linn		
9.7. Kagu-Eesti tööstusala arendamine.			x	x	x		x	x			PEEK, MATA, KOVid, fondid, partnerid	Kagu-Eesti maakondade MAROd	KOVid, partnerid	muudatus
9.8. Maratinurga tööstusala arendamine.			x	x	x		x		1 000 000		PEEK, MATA, Antsla vald, fondid	Antsla vald		muudatus
9.9. Kultuuriturismi marsruudi arendamine- "Setomaa ja Vana Võromaa Külavüü"			x	x	x	x		x	4 000 000		KOV, partnerid, PEEK, MATA	KOVid, SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Tartumaa Turism; UMA MEKK (Võrumaa Talupidajate Liit), MTÜ Seto Küük, SA Võru Instituut, turismiettevõtjad	Ettepanek lisada
10. Kagu-Eesti programmi tegevussuunad														
10.1 Spetsialistide toetusprogramm.	x										Kagu-Eesti programm	KOVid		
10.2. Mainekava tegevused.	x	x	x	x	x	x	x	x			Kagu-Eesti programm	Arenduskeskused		
10.2.1. Puhketurism.	x	x	x	x	x	x	x	x			Kagu-Eesti programm	SA Valgamaa Arenguagentuur	SA Põlvamaa Arenduskeskus, SA Võrumaa Arenduskeskus	
10.2.2. Kaugtöövõrgustik Kupland.	x	x	x	x	x	x	x	x			Kagu-Eesti programm	SA Põlvamaa Arenduskeskus	SA Valgamaa Arenguagentuur, SA Võrumaa Arenduskeskus	
10.2.3. Investeeringute kaasamine ning tööstusala turundus ja arendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Kagu-Eesti programm	SA Võrumaa Arenduskeskus	SA Valgamaa Arenguagentuur, SA Põlvamaa Arenduskeskus	
11. Setomaa programmi rakendamine														
11.1. Setomaa programmi rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Setomaa programm	SA Võrumaa Arenduskeskus		
11.2. Noored Setomaale programmi arendus		x	x	x	x	x	x	x				Setomaa vald, SA Võrumaa Arenduskeskus, ministerium		
12. Pärimuskultuuri programmide rakendamine														
12.1. Setomaa pärimuskultuuri programmi rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Eesti Rahvakultuuri Keskus, Kultuuriministerium	Eesti Rahvakultuuri Keskus		
12.2. Vana-Võromaa pärimuskultuuri programmi rakendamine.	x	x	x	x	x	x	x	x			Eesti Rahvakultuuri Keskus, Kultuuriministerium	Eesti Rahvakultuuri Keskus		

Kasutatud lühendid:

KOV- kohalik omavalitsus

MTÜ- mittetulundusühing

PPA- Politsei- ja Piirivalveamet

MATA- maakonna arengustrateegia elluviimise toetusmeede

ANDRAS- Eesti täiskasvanute koolitajate assotsiatsioon

HTM- Haridus- ja Teadusministerium

MKM- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
RaM- Rahandusministeerium
KaM- Kaitseministeerium
REHO- regionaalhalduse osakond
MARO- maakondlikud arendusorganisatsioonid
TIK- turismiinfo keskus
EAS- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
ERR- Eesti Rahvusringhääling
IVEK- Ida-Viru Ettevõtluskeskus
ENTK- Eesti Noorsootöö Keskus
ENL- Eesti Noorteühenduste Liit
KIK- Keskkonnainvesteeringute Keskus
SAP- Setomaa arengu programm
RMK- Riigimetsa Majandamise Keskus
KIVA- Kiusamisvaba Kool
TAI- Tervise Arengu Instituut
RTK-Riigi Tugiteenuste Keskus
OSKA- Tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteem
HARNO- Haridus- ja Noorteamet
JUHAN- Täienduskoolituste infosüsteem